

Crna Gora
Zavod za školstvo

Broj: 03/20-077/21-685/1

Podgorica, 12.07.2021.godine.

**Izvještaj o kvalitetu rada osnovnih i srednjih škola
u uslovima pandemije Kovid-19
(1. mart - 28. maj 2021)**

SADRŽAJ

UVOD	3
1. OSNOVNA STATISTIKA	4
2. EVALUIRANE KLJUČNE OBLASTI I STANDARDI KVALITETA	4
3. SPISAK NADZORISANIH ŠKOLA (1.MART – 28.MAJ 2021)	6
4. PREGLED STANDARDA KVALITETA PO NIVOIMA	8
4.1. KVALITET RADA OSNOVNIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE	8
4.2. KVALITET RADA SREDNJIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE	9
4.3. POREĐENJE OSTVARENOSTI STANDARDA KVALITETA RADA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE	10
5. KVALITET RADA OSNOVNIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE	12
KLJUČNA OBLAST 1 - NASTAVA I UČENJE	12
KLJUČNA OBLAST 2 - UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM	18
KLJUČNA OBLAST 3 - PODRŠKA UČENICIMA	29
6. KVALITET RADA SREDNJIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE	33
KLJUČNA OBLAST 1 - NASTAVA I UČENJE	33
KLJUČNA OBLAST 2 - UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM	39
KLJUČNA OBLAST 3 - PODRŠKA UČENICIMA	49
7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	53

UVOD

Zavod za školstvo kao organ uprave utvrđuje kvalitet realizacije standarda obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama¹, radi na unapređenju obrazovno-vaspitnog rada, analizi i razvoju obrazovnog sistema u Crnoj Gori.

Svrha izrade *Izveštaja o kvalitetu rada osnovnih i srednjih škola u uslovima pandemije Kovid-19 (1.mart-28.maj 2021)* je da:

- ukaže na prednosti i nedostatke objektivnom i cjelovitom procjenom kvaliteta rada osnovnih i srednjih škola u kojima je izvršena eksterna evaluacija u cilju unapređivanja vaspitno-obrazovnog rada;
- informiše prosvjetne institucije: Ministarstvo prosvjete, Nacionalni savjet za obrazovanje, Prosvjetnu inspekciju, Ispitni centar, Centar za stručno obrazovanje, kao i NVO sektor i širu javnost o kvalitetu rada osnovnih i srednjih škola u uslovima pandemije Kovid-19 (1. mart – 28.maj 2021. godine);
- obrazovnim i stručnim ustanovama, kao i kreatorima obrazovne politike pruži relevantne smjernice (preporuke) za unapređenje i obezbjeđenje kvaliteta;
- obezbijedi relevantnu bazu podataka drugim odsjecima u Zavodu (Odsjeku za razvoj i istraživanje obrazovnog sistema, Odsjeku za kontinuirani profesionalni razvoj i Odsjeku za međunarodnu saradnju).

Izveštajem je obuhvaćena: Osnovna statistika, Evaluirane ključne oblasti i standardi kvaliteta, Pregled postignuća, Kvalitet rada škola, srednje vrijednosti indikatora i raspodjelu indikatora po standardima kvaliteta, prednosti po tipovima nadzorisanih ustanova (osnovne i srednje škole) i zaključna razmatranja.

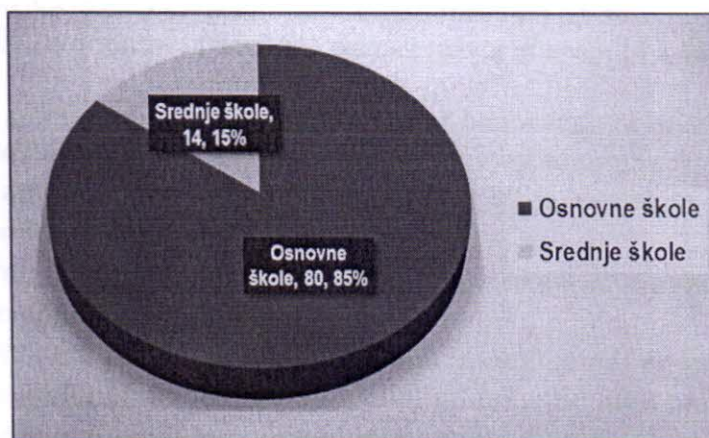
¹ Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju, čl. 40.

1. OSNOVNA STATISTIKA

Odsjek za utvrđivanje kvaliteta Zavoda za školstvo je u intervalu od 1. marta do 28. maja 2021. godine realizovao utvrđivanje kvaliteta u 94 obrazovno-vaspitne ustanove:

- 80 osnovnih škola (85%),
- 14 srednjih škola (15%).

2. Evaluirane ključne oblasti i standardi kvaliteta

Utvrđivanje kvaliteta je urađeno za **tri ključne oblasti** iskazanih po **14 standarda kvaliteta** i **90 indikatora**:

Ključna oblast 1. NASTAVA I UČENJE

- Standard 1.1. Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma (6 indikatora)
- Standard 1.2. Nastavnik uspješno učestvuje u realizaciji nastave u uslovima pandemije (7 indikatora)
- Standard 1.3. Nastava u uslovima pandemije je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja (7 indikatora)
- Standard 1.4. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno i javno i ima razvojnu funkciju (8 indikatora)

Ključna oblast 2. KVALITET UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA ŠKOLOM

- Standard 2.1. Direktor efikasno planira i koordinira sve aktivnosti realizacije nastave u uslovima pandemije i/ili onlajn nastave kao (moguće) alternative i iznuđene zamjene za redovan nastavni proces (9 indikatora)
- Standard 2.2. Direktor uspješno organizuje rad i upravlja procesima obrazovno-vaspitnog rada u školi (7 indikatora)
- Standard 2.3. IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave (5 indikatora)
- Standard 2.4. Odjeljenjski starješina uspješno učestvuje u organizaciji nastave u uslovima pandemije (9 indikatora)
- Standard 2.5. Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja (6 indikatora)

- Standard 2.6. Škola je u uslovima pandemije obezbijedila kontinuitet u učenju, praćenje napredovanja i mogućnost ocjenjivanja (8 indikatora)
- Standard 2.7. Direktor stvara podsticajno okruženje za učenje, profesionalni razvoj i napredovanje zaposlenih (5 indikatora)

Ključna oblast 3. PODRŠKA KOJU ŠKOLA PRUŽA UČENICIMA

- Standard 3.1. U školi se učenicima pruža podrška u učenju (4 indikatora)
- Standard 3.2. Škola razvija saradnju i promoviše rezultate na svim nivoima (5 indikatora)
- Standard 3.3. Škola podržava i podstiče cjelovit razvoj učenika (4 indikatora)

Kvalitet rada škole je procijenjen/ocijenjen bodovima koji odgovaraju opisnim ocjenama, tako da se ostvarenost standarda iskazuje opisnim ocjenama na četvorostepenoj skali:

- *U potpunosti ostvaren standard* - prisutno više od 85 % indikatora, što odgovara srednjoj vrijednosti standarda² iz intervala [2.70, 3.00]
- *Dobro ostvaren standard* - prisutno 50-85 % indikatora, odnosno srednja vrijednost standarda iz intervala [2.50, 2.70]
- *Djelimično ostvaren standard* - prisutno 20-50 % indikatora, odnosno srednja vrijednost standarda iz intervala [1.40, 2.50]
- *Neostvaren standard* - prisutno manje od 20 % indikatora, odnosno srednja vrijednost standarda iz intervala [1.00, 1.40).

Prilikom utvrđivanja kvaliteta korišćen je *Protokol za utvrđivanje kvaliteta rada škola u uslovima pandemije Kovid-19*. Ključne oblasti su procjenjivane na osnovu standarda i indikatora, uz navođenje izvora procjene, procjene nivoa pristustva indikatora (od jedan do tri), na osnovu komentara, preporuka i procjene nivoa ostvarenosti standarda.

Utvrđivanje kvaliteta rada u školama realizovano je od 1.marta do 28. maja 2021. godine u prisustvu uprave škole, najčešće direktora, stručnih saradnika, IKT koordinatora, nastavnika različitih struktura (razredna nastava, predmetna nastava, opšteobrazovni predmeti, stručni predmeti, praktična nastava, odjeljenjske starješine, predsjednici stručnih aktiv...) i, u nekim školama, roditelja učenika.

Izvori procjene kvaliteta bili su razgovori sa članovima kolektiva, zatim uvid u školsku dokumentaciju, uvid u elektronske materijale (e-platforme i viber komunikaciju) koje su nastavnici realizovali u uslovima pandemije, u internu evidenciju nastavnika i učeničke radove, kao i sajtove i fejsbuk stranice škola.

---

² Srednja vrijednost standarda (SVS) je povezana sa procentom indikatora (PIN) relacijom: $SVS = PIN/50 + 1$

3. SPISAK NADZORISANIH ŠKOLA (1.MART – 28.MAJ 2021)

U periodu od 1.marta do 28.maja 2021. godine utvrđen je kvalitet obrazovno-vaspitnog rada u uslovima pandemije za 94 škole:

80 osnovnih škola:

1. JU OŠ „Bajo Jojić“, Andrijevica
2. JU OŠ „Anto Đedović“, Bar
3. JU OŠ „Blažo Jokov Orlandić“, Bar
4. JU OŠ „Bratstvo i jedinstvo“, Bar
5. JU OŠ „Jovan Tomašević“, Bar
6. JU OŠ „Kekec“, Bar
7. JU OŠ „Mrkojevići“, Bar
8. JU OŠ „Srbija“, Bar
9. JU OŠ „Donja Ržanica“, Berane
10. JU OŠ „Radomir Mitrović“, Berane
11. JU OŠ „Vuk Karadžić“, Berane
12. JU OŠ „Vukašin Radunović“, Berane
13. JU OŠ „21. maj“, Bijelo Polje
14. JU OŠ „9. maj“, Bijelo Polje
15. JU OŠ „Braća Ribar“, Bijelo Polje
16. JU OŠ „Dušan Korać“, Bijelo Polje
17. JU OŠ „Krstor Radojević“, Bijelo Polje
18. JU OŠ „Marko Miljanov“, Bijelo Polje
19. JU OŠ „Milomir Đalović“, Bijelo Polje
20. JU OŠ „Milovan Jelić“, Bijelo Polje
21. JU OŠ „Mladost“, Bijelo Polje
22. JU OŠ „Nedakusi“, Bijelo Polje
23. JU OŠ „Pavle Žižić“, Bijelo Polje
24. JU OŠ „Rifat Burdžović Tršo“, Bijelo Polje
25. JU OŠ „Risto Ratković“, Bijelo Polje
26. JU OŠ „Šukrija Međedović“, Bijelo Polje
27. JU OŠ „Vuk Karadžić“, Bijelo Polje
28. JU OŠ „Stefan Mitrov Ljubiša“, Budva
29. JU OŠ „Mirko Srzentić“, Budva
30. JU OŠ Druga osnovna škola, Budva
31. JU OŠ „Blažo Mraković“, Danilovgrad
32. JU OŠ „Miroslav Koljenšić“, Danilovgrad
33. JU OŠ „Njegoš“, Danilovgrad
34. JU OŠ „Vuko Jovović“, Danilovgrad
35. JU OŠ „Džafer Nikočević“, Gusinje
36. JU OŠ „Dr Dragoslav Jagoš Vešović“, Kolašin
37. JU OŠ „Međuriječje“, Kolašin
38. JU OŠ „Mojsije Stevanović“, Kolašin
39. JU OŠ „Risto Manojlović“, Kolašin
40. JU OŠ „Vojin Čepić“, Kolašin
41. JU OŠ „Braća Bulajić“, Nikšić
42. JU OŠ „Braća Labudović“, Nikšić
43. JU OŠ „Braća Ribar“, Nikšić
44. JU OŠ „Branko Višnjic“, Nikšić
45. JU OŠ „Dobrislav – Đedo Perunović“, Nikšić
46. JU OŠ „Dušan Bojović“, Nikšić
47. JU OŠ „Dušan Đukanović“, Nikšić
48. JU OŠ „Ivan Vušović“, Nikšić
49. JU OŠ „Jagoš Kontić“, Nikšić
50. JU OŠ „Janko Mićunović“, Nikšić
51. JU OŠ „Jovan Bjelica“, Nikšić
52. JU OŠ „Jovan Draganić“, Nikšić
53. JU OŠ „Jovan Gnjatović“, Nikšić
54. JU OŠ „Luka Simonović“, Nikšić
55. JU OŠ „Miliša Nikčević“, Nikšić
56. JU OŠ „Pavle Kovačević“, Nikšić
57. JU OŠ „Rade Perović“, Nikšić
58. JU OŠ „Radoje Čizmović“, Nikšić
59. JU OŠ „Ratko Žarić“, Nikšić
60. JU OŠ „Hajro Šahmanović“, Plav
61. JU OŠ „Petar Đedović“, Plav
62. JU OŠ „Boško Buha“, Pljevlja
63. JU OŠ „Dušan Ivović“, Pljevlja
64. JU OŠ „Jakub Kubur“, Pljevlja
65. JU OŠ „Kruševo“, Pljevlja
66. JU OŠ „Mataruge“, Pljevlja
67. JU OŠ „Mihailo Žugić“, Pljevlja
68. JU OŠ „Mile Peruničić“, Pljevlja
69. JU OŠ „Radoje Kontić“, Pljevlja
70. JU OŠ „Radoje Tošić“, Pljevlja
71. JU OŠ „Ristan Pavlović“, Pljevlja
72. JU OŠ „Salko Aljković“, Pljevlja
73. JU OŠ „Vladimir Rolović“, Pljevlja
74. JU OŠ „Savo Kažić“, Podgorica
75. JU OŠ „Vladika Danilo“, Podgorica
76. JU OŠ „Zarija Vujošević“, Podgorica
77. JU OŠ „Drago Milović“, Tivat
78. JU OŠ „Branko Brinić“, Tivat
79. JU OŠ „Đerđ Kastrioti-Skenderbeg“, Tuzi
80. JU OŠ „Jedinstvo“, Tuzi

14 srednjih škola

(2 gimnazije, 5 srednjih mješovitih škola i 7 srednjih stručnih škola):

1. JU Gimnazija „Panto Mališić“, Berane
2. JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“, Pljevlja
3. JU SMŠ „Andrijevića“, Andrijevića
4. JU SMŠ „Danilo Kiš“, Budva
5. JU SMŠ „Braća Selić“, Kolašin
6. JU SMŠ „Bećo Bašić“, Plav
7. JU SMŠ „Mladost“, Tivat
8. JU Srednja medicinska škola „Dr Branko Zogović“, Berane
9. JU Srednja stručna škola, Berane
10. JU Srednja stručna škola „Vukadin Vukadinović“, Berane
11. JU Srednja elektro-ekonomska škola, Bijelo Polje
12. JU I srednja stručna škola, Nikšić
13. JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola, Nikšić
14. JU Srednja stručna škola, Pljevlja

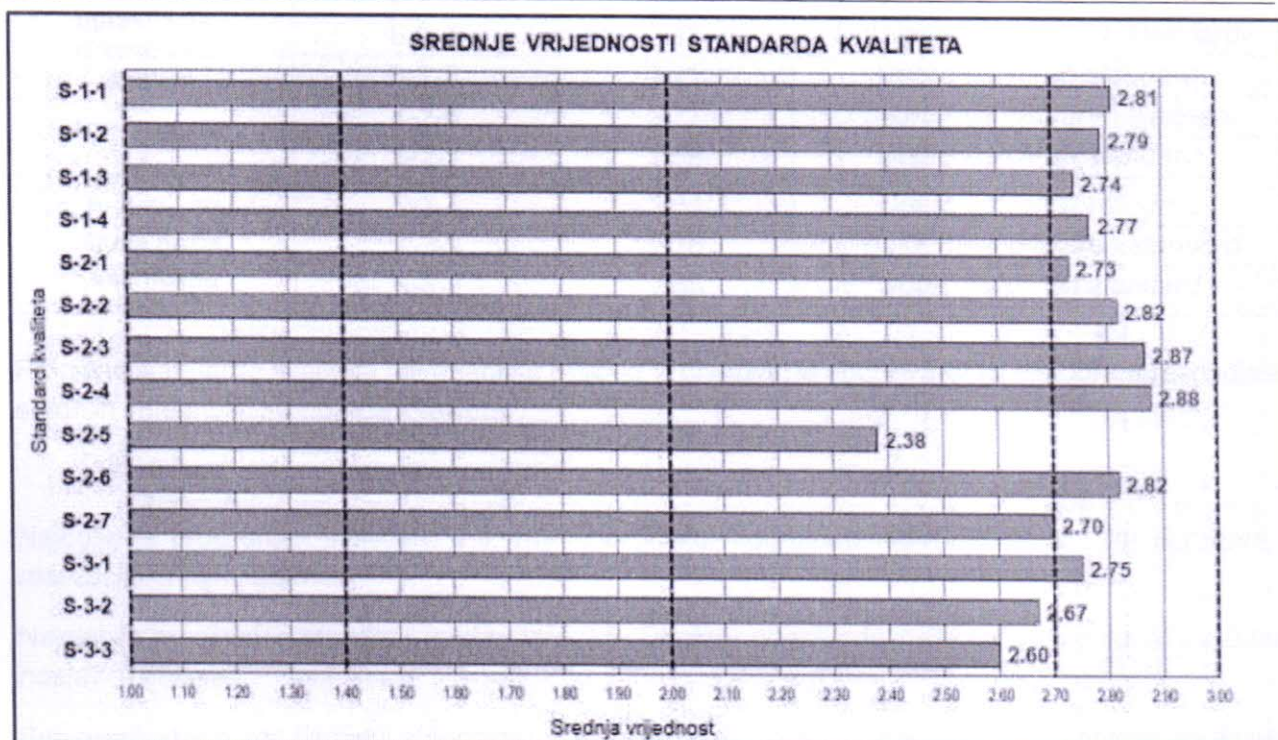
4. PREGLED STANDARDA KVALITETA PO NIVOIMA

4.1. Kvalitet rada osnovnih škola u uslovima pandemije

Svaki standard kvaliteta sadrži određen broj indikatora koju su vrednovani i procijenjeni na skali od 1 do 3. Na osnovu procjene indikatora prilikom utvrđivanja kvaliteta rada osnovnih i srednjih škola određene su srednje vrijednosti standarda kvaliteta.

Procjene standarda kvaliteta navedeni su u tabeli, a prikazan je i odgovarajući histogram raspodjele srednjih vrijednosti standarda kvaliteta.

Ključna oblast	Standard kvaliteta	Srednja vrijednost	Opisna procjena standarda
1. Nastava i učenje	S-1-1	2.81	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-2	2.79	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-3	2.74	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-4	2.77	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
2. Kvalitet upravljanja i rukovođenja školom	S-2-1	2.73	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-2	2.82	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-3	2.87	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-4	2.88	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-5	2.38	<i>Dobro ostvaren standard</i>
	S-2-6	2.82	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-7	2.70	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
3. Podrška koju škola pruža učenicima	S-3-1	2.75	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-3-2	2.67	<i>Dobro ostvaren standard</i>
	S-3-3	2.60	<i>Dobro ostvaren standard</i>

Najslabije procijenjen standard je standard 2.5. *Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.*

Svi ostali standardi (izuzev standarda 2.5) imaju vrijednosti u najpovoljnijoj četvrtini intervala mogućih vrijednosti, odnosno – u intervalu od 2,50 do 3,00.

Najbolje je procijenjen standard 2.4. *Odjeljenjski starješina uspješno učestvuje u organizaciji nastave u uslovima pandemije.*

Uočava se da su oba standarda iz iste ključne oblasti (2. Kvalitet upravljanja i rukovođenja školom). Očigledno je da je organizaciji rada i upravljanju procesima dat prioritet u odnosu na organizaciju i rukovođenje evaluatorskih i-analitičkih aktivnosti.

4.2. Kvalitet rada srednjih škola u uslovima pandemije

Svaki standard kvaliteta sadrži određeni broj indikatora koju su vrednovani i procijenjeni na skali od 1 do 3. Na osnovu procjene indikatora prilikom utvrđivanja kvaliteta rada srednjih škola određene su srednje vrijednosti standarda kvaliteta.

Ključna oblast	Standard kvaliteta	Srednja vrijednost	Opisna procjena standarda
1. Nastava i učenje	S-1-1	2.82	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-2	2.84	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-3	2.76	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-1-4	2.65	<i>Dobro ostvaren standard</i>
2. Kvalitet upravljanja i rukovođenja školom	S-2-1	2.85	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-2	2.87	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-3	2.99	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-4	2.93	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-5	2.21	<i>Dobro ostvaren standard</i>
	S-2-6	2.77	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-2-7	2.58	<i>Dobro ostvaren standard</i>
3. Podrška koju škola pruža učenicima	S-3-1	2.64	<i>Dobro ostvaren standard</i>
	S-3-2	2.76	<i>U potpunosti ostvaren standard</i>
	S-3-3	2.66	<i>Dobro ostvaren standard</i>

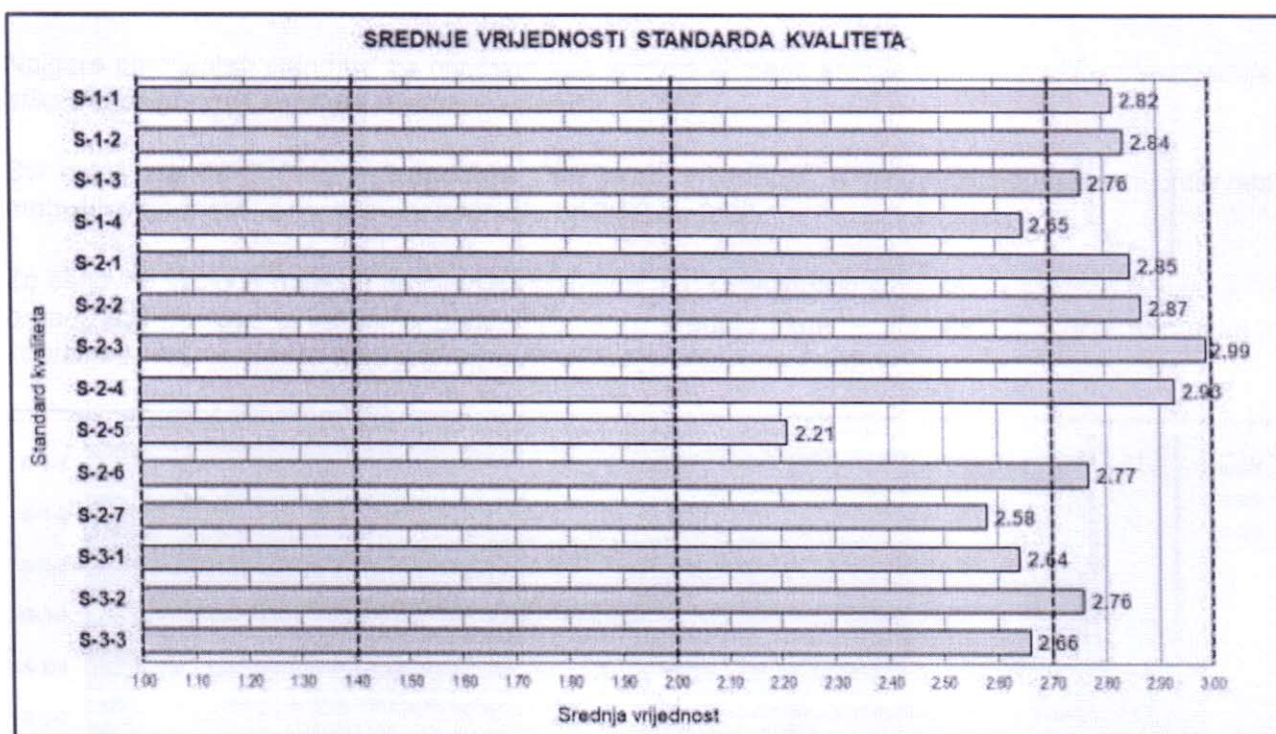
Procjene standarda kvaliteta navedeni su u tabeli, a prikazan je i odgovarajući histogram raspodjele srednjih vrijednosti standarda kvaliteta.

Najbolje je procijenjen standard 2.3. *IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave.*

Najslabije procijenjen standard je standard 2.5. *Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.*

Svi ostali standardi (izuzev standarda 2.5) imaju vrijednosti u najpovoljnijoj četvrtini intervala mogućih vrijednosti, odnosno – u intervalu od 2,50 do 3,00.

Uočava se da su oba standarda iz iste ključne oblasti (2. Kvalitet upravljanja i rukovođenja školom). Očigledno je da je organizaciji rada i upravljanju procesima dat prioritet u odnosu na organizaciju i rukovođenje evaluatorskih i analitičkih aktivnosti.

4.3. Poređenje ostvarenosti standarda kvaliteta rada osnovnih i srednjih škola u uslovima pandemije

Na osnovu procjene indikatora prilikom utvrđivanja kvaliteta rada osnovnih i srednjih škola određene su srednje vrijednosti standarda kvaliteta.

Procjene standarda kvaliteta

- za osnovne škole
- za srednje škole
- ukupno (za osnovne i srednje škole)

Standard	Osnovne škole (OŠ)	Srednje škole (SŠ)	Ukupno (UK)
S-1-1	2.81	2.82	2.81
S-1-2	2.79	2.84	2.80
S-1-3	2.74	2.76	2.74
S-1-4	2.77	2.65	2.75
S-2-1	2.73	2.85	2.75
S-2-2	2.82	2.87	2.83
S-2-3	2.87	2.99	2.89
S-2-4	2.88	2.93	2.89
S-2-5	2.38	2.21	2.35
S-2-6	2.82	2.77	2.81
S-2-7	2.70	2.58	2.68
S-3-1	2.75	2.64	2.73
S-3-2	2.67	2.76	2.68
S-3-3	2.60	2.66	2.61

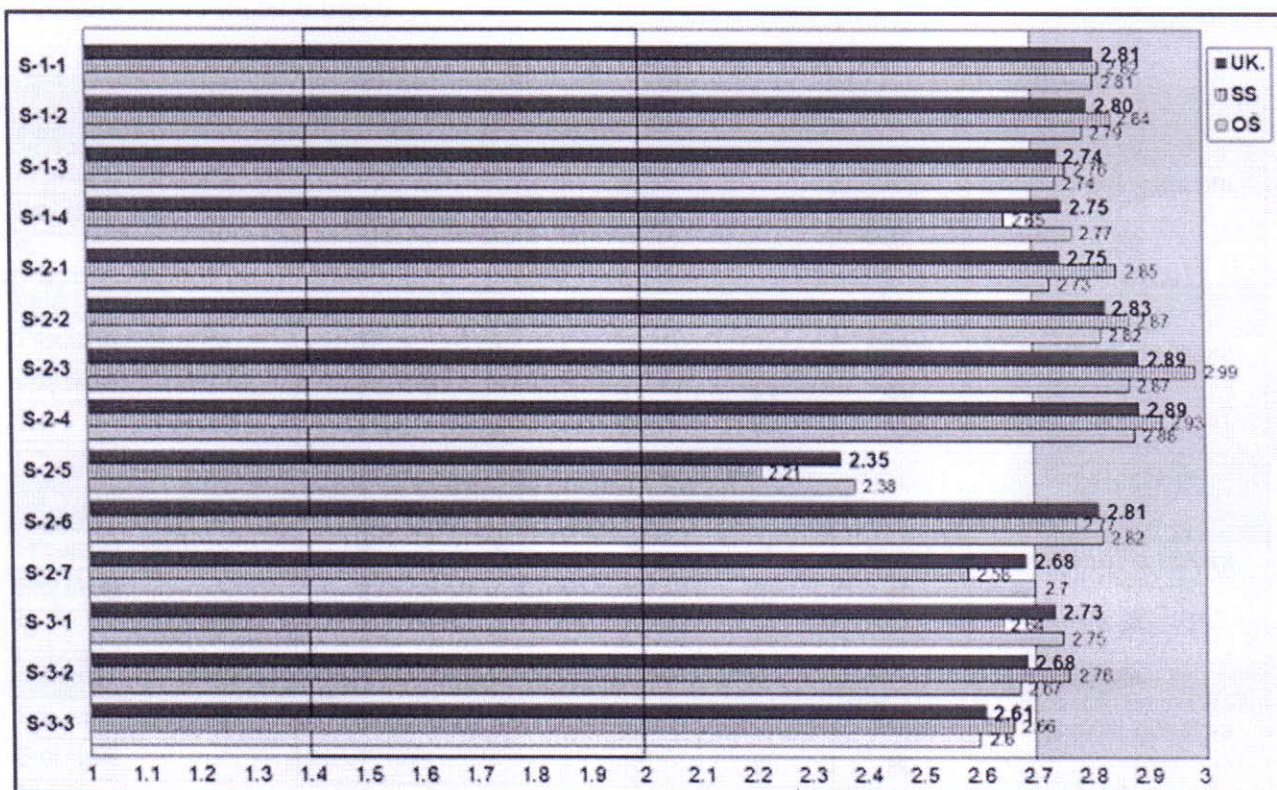
navedeni su u tabeli, a prikazani su i odgovarajući histogrami raspodjele srednjih vrijednosti standarda kvaliteta.

Najgore procijenjen standard za osnovne i za srednje škole je standard 2.5. *Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.*

Svi ostali standardi (izuzev standarda 2.5) imaju vrijednosti u najpovoljnijoj četvrtini intervala mogućih vrijednosti, odnosno – u intervalu od 2,50 do 3,00.

Za osnovne škole je najbolje procijenjen standard 2.4. *Odjeljenjski starješina uspješno učestvuje u organizaciji nastave u uslovima pandemije*, a za srednje škole – standard 2.3. *IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave.*

Ukupno, za osnovne i srednje škole zajedno, najslabije procijenjen standard je standard 2.5. *Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja*, dok su najbolje procijenjena dva standarda: 2.3. *IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave* i 2.4. *Odjeljenjski starješina uspješno učestvuje u organizaciji nastave u uslovima pandemije*.

Interesantno je da su sva tri standarda iz iste ključne oblasti (2. Kvalitet upravljanja i rukovođenja školom). Očigledno je da je organizaciji rada i upravljanju procesima dat prioritet u odnosu na organizaciju i rukovođenje evaluatorskih i analitičkih aktivnosti.

5. KVALITET RADA OSNOVNIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE

Ključna oblast 1 - NASTAVA I UČENJE

Standard 1.1. Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 6 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.1.1. Nastavnik planira realizaciju predmetnog programa u skladu sa ishodima učenja, a za učenike s posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa IROP						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.89
Broj škola	8		8	64	80	
%	10	0	10	80	100	
Indikator 1.1.2. Nastavnik planira različite oblike podrške učenicima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.71
Broj škola	3		22	55	80	
%	4	0	28	69	100	
Indikator 1.1.3. Nastavnik se redovno priprema za neposrednu realizaciju nastave u skladu s didaktičkim principima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	2		16	62	80	
%	3	0	20	78	100	
Indikator 1.1.4. Nastavnik priprema interne pisane ili e-materijale za učenike						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.84
Broj škola	1		13	66	80	
%	1	0	16	83	100	
Indikator 1.1.5. Nastavnik prilagođava interne materijale u skladu s IROP-om za učenike s posebnim obrazovnim potrebama						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.94
Broj škola	30		3	47	80	
%	38	0	4	59	100	
Indikator 1.1.6. Nastavnik radi osvrt na realizaciju ishoda učenja						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.66
Broj škola	7	1	23	49	80	
%	9	1	29	61	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je u potpunosti ostvaren standard, srednje vrijednosti 2.81.

Što se tiče planiranja, standard 1.1. se odnosi na planiranje realizacije predmetnog programa u skladu sa ishodima učenja, a za učenike s posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa IROP, planiranje različitih oblika podrške učenicima, redovno pripremanje nastavnika za neposrednu realizaciju nastave u skladu s didaktičkim principima, pripremanje internih pisanih ili e-materijala za učenike, prilagođavanje internih materijala u skladu s IROP-om za učenike s posebnim obrazovnim potrebama, kao i osvrt na realizaciju ishoda učenja.

Ovaj standard je praktično u svim školama u potpunosti ostvaren, a naročito su dobro procijenjeni indikatori koji se odnose na prilagođavanje internih materijala u skladu s IROP-om za učenike s posebnim obrazovnim potrebama (2,94) i na planiranje realizacije predmetnog programa u skladu sa ishodima učenja (2,89).

Za obavještenja/ komunikaciju sa učenicima, roditeljima, kolegama, škole su koristile Zoom, Viber grupe, Teams, sajt škole, mail...

U određenom broju škola nije bilo moguće realizovati nastavu na daljinu u skladu sa rasporedom časova i sistemom smjena. U nekim školama, zbog tehničkih ograničenja učenika rijetko je ostvarivana interakcija u realnom vremenu, već sa izvjesnim zakašnjenjem. Kao i na početku realizacije nastave na daljinu u nekim školama bilo je poteškoća sa Internetom (gdje većina učenika živi u ruralnom području). Nije rjetkost da u porodicama sa više djece školskog uzrasta postoji samo jedan pametni telefon ili računar.

Sadržaji iz nastavnih predmeta koji su emitovani na TV predstavljaju odličan resurs za nastavu.

Nastavnici su koristili planove koje je dostavio Zavod za školstvo, a izvještaje o realizovanim aktivnostima i postignutim ishodima su dostavljali upravi škole na neđeljnem nivou. Pripreme nastavnika su prilagođene izvođenju nastave na daljinu.

Rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u nekim školama su realizovali asistenti. Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama su izrađivani IROP-i.

Standard 1.2. Nastavnik uspješno učestvuje u realizaciji nastave u uslovima pandemije

Standard je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.2.1. Nastavnik je obavijestio učenike o načinu realizacije nastave u uslovima pandemije						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola				80	80	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 1.2.2. Nastavnik je formirao grupu za komunikaciju sa učenicima odjeljenja (za svako odjeljenje u kojem izvodi nastava na daljinu)						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.96
Broj škola			3	77	80	
%	0	0	4	96	100	
Indikator 1.2.3. Nastavnik kreira virtuelne učionice za svoj predmet u skladu sa rasporedom časova						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.56
Broj škola	18	2	23	37	80	
%	23	3	29	46	100	

Indikator 1.2.4. Nastavnik realizuje onlajn časove u realnom vremenu u virtualnoj učionici, a u skladu sa rasporedom časova i sistemom smjena (održavanja onlajn časova u terminima časova redovne nastavi)						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.52
Broj škola	14	3	26	37	80	
%	18	4	33	46	100	
Indikator 1.2.5. Nastavnik kontinuirano daje podršku učenicima ukoliko imaju teškoća da pristupe virtualnoj učionici i ispune svoje zadatke						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.85
Broj škola	15		10	55	80	
%	19	0	13	69	100	
Indikator 1.2.6. Nastavnik u dogovorenim terminima komunicira sa učenicima odjeljenja u kojima realizuje nastavu						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	3	2	15	60	80	
%	4	3	19	75	100	
Indikator 1.2.7. Nastavnik redovno vodi pedagošku evidenciju i periodično dostavlja izvještaj školi, odnosno odjeljenjskom starješini						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola			8	72	80	
%	0	0	10	90	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je uspješno realizovan standard, srednje vrijednosti 2.81.

Na osnovu analize podataka navedenih u tabeli najbolje procijenjeni indikator je 1.2.1 (Nastavnik je obavijestio učenike o načinu realizacije nastave u uslovima pandemije). Prisutnost indikatora je u svih 80 škola (100%) procijenjena sa maksimalnom ocjenom 3.

Najslabije je procijenjen indikator 1.2.4. Nastavnik realizuje onlajn časove u realnom vremenu u virtuelnoj učionici, a u skladu sa rasporedom časova i sistemom smjena (održavanja onlajn časova u terminima časova redovne nastavi). Ovaj indikator nije procijenjen u 14 škola (18%) iz objektivnih razloga, u tri škole (4%) je procijenjen sa ocjenom 1, u 26 škola (33%) sa ocjenom 2 i u 37 škola (46%) sa ocjenom 3. Ostali indikatori su procijenjeni sa srednjim vrijednostima koje se kreću od 2,56 do 2,96. Može se zaključiti da je *u potpunosti ostvaren standard Nastavnik uspješno učestvuje u realizaciji nastave u uslovima pandemije.*

Škole su tekuće školske godine ušle mnogo spremnije u realizaciju nastave na daljinu. U određenom broju škola nije bilo moguće realizovati nastavu u skladu sa rasporedom časova, a usled tehničkih nedostataka često nije bilo moguće ostvariti interakciju sa učenicima u realnom vremenu već sa zakašnjenjem. Snimljeni časovi na portal "Učidoma" su se pokazali kao važan resurs pri realizaciji nastave. Tokom trajanja nastave na daljinu ostvarena je dobra saradnja unutar stručnih aktiva, između nastavnika i učenika, kao i između škole i roditelja.

Nastavnici su aktivno učestvovali u realizaciji nastave na daljinu uglavnom se pridržavajući preporuka Zavoda za školstvo i resornog Ministarstva.

Učenici su obaviješteni o načinu realizacije nastave pri čemu su formirane grupe za komunikaciju.

Tokom trajanja nastave na daljinu učenicima je pružana kontinuirana podrška.

Nastavnici su u kontinuitetu vodili pedagošku evidenciju uz periodično dostavljanje školi.

Nepovoljnost u radu je loša Internet konekcija i nedostatak digitalne opreme u školama sa ruralnog područja, kao i realizacija online časova u realnom vremenu u skladu sa rasporedom časova i sistemom smjena.

Standard 1.3. Nastava u uslovima pandemija prilagođena je razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja

Standard je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.3.1. Čas je strukturiran u skladu sa didaktičko-metodičkim zahtjevima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.65
Broj škola	37		15	28	80	
%	46	0	19	35	100	
Indikator 1.3.2. Nastavnik je dao učenicima uputstva za vježbanje, izradu domaćih zadataka, pisanje eseja, izradu prezentacija i drugih radova.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.89
Broj škola	14		7	59	80	
%	18	0	9	74	100	
Indikator 1.3.3. Aktivnosti učenja su usmjerene na ostvarivanje ishoda časa.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.83
Broj škola	33		8	39	80	
%	41	0	10	49	100	
Indikator 1.3.4. Nastava je usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.53
Broj škola	35		21	24	80	
%	44	0	26	30	100	
Indikator 1.3.5. Nastavnik kreira situacije u kojima učenici povezuju znanja iz različitih predmeta i uočavaju mogućnost njihove primjene u svakodnevnom životu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.66
Broj škola	36		15	29	80	
%	45	0	19	36	100	
Indikator 1.3.6. Nastavnik organizuje učenje uvažavajući razlike u saznavnom, afektivnom, socijalnom i psihomotornom potencijalu učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.82
Broj škola	31		9	40	80	
%	39	0	11	50	100	
Indikator 1.3.7. Nastavnik stvara podsticajnu klimu u virtuelnoj učionici razvijanjem međusobnog povjerenja, poštovanja i saradnje.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.83
Broj škola	32		8	40	80	
%	40	0	10	50	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je u potpunosti ostvaren standard, srednje vrijednosti 2.74. Raspon srednjih vrijednosti indikatora se kreće od 2,53 do 2,89.

Najslabije procijenjen indikator je 1.3.4. Nastava je usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika. Procjena je izvršena u 56% škola, dok u 44% indikator iz objektivnih razloga nije procijenjen. Srednja vrijednost indikatora je 2,53.

Najbolje procijenjeni indikator je 1.3.2. Nastavnik je dao učenicima uputstva za vježbanje, izradu domaćih zadataka, pisanje eseja, izradu prezentacija i drugih radova, gdje je u 74% škola taj indikator u potpunosti prisutan. Srednja vrijednost indikatora je 2,89.

Uz ovaj standard uglavnom nema komentara a ni preporuka.

Standard 1.4. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno i javno i ima razvojnu funkciju.

Standard je procijenjen na osnovu 8 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.4.1. Nastavnik koristi alate u e-platfomi u cilju objektivne provjere znanja i praćenja realizacije ishoda učenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.57
Broj škola	22	1	23	34	80	
%	28	1	29	43	100	
Indikator 1.4.2. Nastavnik redovno prati i vrednuje postignuća učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.85
Broj škola			12	68	80	
%	0	0	15	85	100	
Indikator 1.4.3. Nastavnik pruža učeniku blagovremenu povratnu informaciju o njegovim postignućima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola	3		8	69	80	
%	4	0	10	86	100	
Indikator 1.4.4. Nastavnik primjenjuje utvrđene kriterijume ocjenjivanja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.64
Broj škola	2		28	50	80	
%	3	0	35	63	100	
Indikator 1.4.5. Nastavnik pruža učeniku odgovarajuću podršku u skladu s njegovim postignućima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.76
Broj škola			19	61	80	
%	0	0	24	76	100	
Indikator 1.4.6. Ocjenjivanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama je u skladu s IROP-om.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola	32	1	3	44	80	
%	40	1	4	55	100	
Indikator 1.4.7. Nastavnik je upoznao učenike sa jasnim kriterijumima ocjenjivanja usaglašenim na nivou stručnog aktiva.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.65
Broj škola	3		27	50	80	
%	4	0	34	63	100	

Indikator 1.4.8. Ocjenjivanje učenika u toku realizacije nastave na daljinu je usklađeno sa Uputstvom nadležnog Ministarstva.						Sr. vrijednost indikatora
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	
Broj škola			10	70	80	
%	0	0	13	88	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je u potpunosti ostvaren standard, srednje vrijednosti 2.77.

Nastavnici su redovno pratili i vrednovali postignuća učenika što potvrđuje podatak da je ovaj indikator procijenjen na visokom nivou prisutnosti u 85% škola. Da su pružali učenicima blagovremene povratne informacije o njihovim postignućima govori procjena na visokom nivou u 86% škola. Potvrda da su učenicima pružali odgovarajuću podršku i da je ocjenjivanje učenika u toku realizacije nastave na daljinu bilo usklađeno sa uputstvima nadležnog Ministarstva govori ocjena na visokom nivou prisutnosti u 88% škola.

Kriterijumi ocjenjivanja prilagođeni su uputstvima nadležnog Ministarstva - bili su blaži u odnosu na redovnu nastavu, što je uticalo na motivaciju učenika.

Korišćenje e-platforme u cilju objektivne provjere znanja i praćenja realizacije ishoda učenja u 43% škola ocijenjeno je na visokom, u 29% škola na srednjem nivou ostvarenosti, u 1% škola na niskom nivou ostvarenosti, a u 28% škola indikator nije procijenjen iz objektivnih razloga.

Neke škole nemaju e-platformu, kao ni realizovanu obuku za njeno korišćenje, ali u novonastalim okolnostima, u skladu sa smjernicama nadležnog Ministarstva, korišćene su različite mogućnosti koje su im bile dostupne: viber grupe, facebook, zoom meeting, google classroom, virtualne učionice, e – mailove, testmoz, kao i njihove kombinacije.

U nekim školama većina učenika bila je na google classroomu, a u nekim na viber grupama.

Primjenjivanje utvrđenih kriterijuma ocjenjivanja u 63% škola ocijenjeno je na visokom, a u 35% na srednjem nivou ostvarenosti. U 3% škola to nije bilo moguće utvrditi.

Ocjenjivanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama u 55% škola ocijenjeno je na visokom, u 4% na srednjem nivou ostvarenosti, a u 1% na niskom nivou ostvarenosti. U 40% škola nije bilo moguće utvrditi.

Da su nastavnici upoznali učenike sa jasnim kriterijumom ocjenjivanja usaglašenim na nivou stručnog aktiva, potvrđeno je i ocijenjeno na visokom nivou u 63% škola, na srednjem nivou u 34% i nije se moglo utvrditi u 4% škola.

Ključna oblast 2 - UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM

Standard 2.1. Direktor efikasno planira i koordinira sve aktivnosti realizacije nastave u uslovima pandemije i/ili onlajn nastave kao (moguće) alternative i iznuđene zamjene za redovan nastavni proces

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 9 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.1.1. Škola ima obezbijedene tehničke uslove (e-platforma, oprema, internet konekcija), pozitivnu klimu za rad, obuku za nastavnike i učenike za korišćenje e-platforme za realizaciju nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.52
Broj škola	3	3	31	43	80	
%	4	4	39	54	100	
Indikator 2.1.2. Škola promoviše nastavu na daljinu u cilju pripreme za eventualne buduće situacije zatvaranja škola ili iznuđene zamjene za djelove redovnog nastavnog procesa						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.72
Broj škola	12	3	13	52	80	
%	15	4	16	65	100	
Indikator 2.1.3. Škola je dala uputstva učenicima koji nemaju pristup internetu na koji način će učestvovati u realizaciji nastave na daljinu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.95
Broj škola	2		4	74	80	
%	3	0	5	93	100	
Indikator 2.1.4. Direktor je upoznao školski odbor i savjet roditelja sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	4		5	71	80	
%	5	0	6	89	100	
Indikator 2.1.5. Direktor, u saradnji sa IKT koordinatorom, obezbijedio je e-platformu za komunikaciju i onlajn nastavu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.78
Broj škola	15	1	12	52	80	
%	19	1	15	65	100	
Indikator 2.1.6. Direktor je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima školskog odbora.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	5	3	13	59	80	
%	6	4	16	74	100	
Indikator 2.1.7. Direktor je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima savjeta roditelja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.72
Broj škola	6	3	15	56	80	
%	8	4	19	70	100	

Indikator 2.1.8. Program razvoja škole zasnovan je na rezultatima evaluacije i samoevaluacije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.44
Broj škola	25	8	15	32	80	
%	31	10	19	40	100	

Indikator 2.1.9. U planiranje su uključeni učesnici obrazovno-vaspitnog procesa u školi.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	21	5	5	49	80	
%	26	6	6	61	100	

Indikator 2.1.8. (Program razvoja škole zasnovan je na rezultatima evaluacije i samoevaluacije) je najslabije procijenjeni indikator - srednja vrijednost 2,44, koji u 25 škola nije procijenjen iz objektivnih razloga, u 8 škola nije prisutan, u 15 je djelimično prisutan, a u 32 škole je prisutan.

Svi drugi indikatori ovog standarda imaju srednju vrijednost iznad 2,70, osim indikatora 2.1.1 - Škola ima obezbijedene tehničke uslove (e-platforma, oprema, internet konekcija), pozitivnu klimu za rad, obuku za nastavnike i učenike za korišćenje e-plaforme za realizaciju nastave, koji ima srednju vrijednost 2.52.

Najbolje je procijenjen indikator 2.1.3. Škola je dala uputstva učenicima koji nemaju pristup internetu na koji način će učestvovati u realizaciji nastave na daljinu, sa srednjom vrijednosti 2,95.

Poučene iskustvom iz drugog polugodišta prethodne školske godine, škole su se, u skladu sa objektivnim mogućnostima, pripremile za rad u uslovima pandemije.

Iako je indikator 2.1.1. *Škola ima obezbijedene tehničke uslove (e-platforma, oprema, internet konekcija), pozitivnu klimu za rad, obuku za nastavnike i učenike za korišćenje e-plaforme za realizaciju nastave*, na nivou srednje vrijednosti procijenjen sa dobrom srednjom ocjenom 2,52. Iz komentara se saznaje da pojedine škole imaju razne probleme: internet konekcija nije uvijek dostupna i funkcionalna, manji broj škola nema obezbijedenu e-plaformu, slaba pokrivenost internetom na području u kojem se škola nalazi odnosno itd.

U pojedinim školama su naglasili da je i praćenje nastave preko TV prijemnika ponekad komplikovano, usljed čestih prekida napajanja električnom energijom, slabog internet signala itd.

Neke škole su obezbijedile uslove za korišćenje aplikacije Teams, ali i u tim školama ima učenika koji nijesu u mogućnosti da koriste tu aplikaciju.

Većina škola su radile na promovisanju nastave na daljinu u cilju pripreme za eventualne buduće situacije zatvaranja škola. Međutim postoje škole (ukupno 15 škola, odnosno 19%) kod kojih ovaj indikator (2.1.2) nije prisutan – u 12 zbog objektivnih razloga.

Škole su uglavnom blagovremeno dale potrebna uputstva učenicima koji nemaju pristup internetu (neka sela imaju lošu internet vezu, često nestaje struje, u porodicama sa više učenika nedostaje odgovarajuća oprema itd.), na koji način će učestvovati u realizaciji nastave na daljinu, a najčešće je to ostvareno dostavljanjem štampanih materijala u ruke učenika, u čemu su aktivno učestvovali zaposleni u školi.

Direktori škola, u saradnji sa IKT koordinatorima su radili na obezbjeđivanju e-plaforme za komunikaciju i onlajn nastavu, ali u pojedinim školama to nije funkcionisalo na poželjnom nivou, uglavnom iz objektivnih razloga – internet konekcija spora i nesigurna, neujednačene mogućnosti učenika/ca za posjedovanje potrebne tehnologije, problemi sa strujom itd. Zbog toga su i direktor, školski odbor i savjet roditelja, često bili prinuđeni da u međusobnoj komunikaciji koriste telefon, sms i viber.

Preporuke:

- Neophodno je obezbijediti stabilnu i funkcionalnu internet konekciju.
- Razmisliti da u školama gdje su kontakti između ljudi rjeđi, a broj učenika i prostorni kapaciteti omogućuju poštovanje propisanih mjera, škole ostanu u režimu redovne nastave sa uobičajnim trajanjem nastavnog časa i organizacijom ostalih nastavnih i vannastavnih aktivnosti.
- Uraditi samoevaluaciju rada škole u uslovima nastave na daljinu, a rezultate samoevaluacije uključiti u planiranje obrazovno-vaspitnog procesa u školi.

Standard 2.2. Direktor uspješno organizuje rad i upravlja procesima obrazovno-vaspitnog rada u školi.

Standard je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.2.1. Direktor je formirao radnu grupu (pedagog, predstavnici stručnih aktivna na nivou škole kao i uprave škole) čiji je zadatak da, zajedno sa IKT koordinatorom, realizuju aktivnosti potrebne za uspješno odvijanje nastave u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.82
Broj škola	2	1	12	65	80	
%	3	1	15	81	100	
Indikator 2.2.2. Direktor je organizovao onlajn sjednice odjeljenjskih vijeća.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.89
Broj škola	6		8	66	80	
%	8	0	10	83	100	
Indikator 2.2.3. Direktor je organizovao onlajn sjednice nastavničkog vijeća.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.89
Broj škola	5		8	67	80	
%	6	0	10	84	100	
Indikator 2.2.4. Stručni organi efikasno realizuju planove rada i međusobno sarađuju.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.77
Broj škola	2	1	16	61	80	
%	3	1	20	76	100	
Indikator 2.2.5. Direktor organizuje i prati rad timova, u skladu sa potrebama škole.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.74
Broj škola	2		20	58	80	
%	3	0	25	73	100	
Indikator 2.2.6. Direktor je obezbijedio uslove za kvalitetnu realizaciju obrazovno-vaspitnog rada.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.74
Broj škola			21	59	80	
%	0	0	26	74	100	
Indikator 2.2.7. Direktor stvara saradničku i konstruktivnu komunikaciju sa zaposlenima, uvažava njihova mišljenja i inicijative.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.91
Broj škola	2		7	71	80	
%	3	0	9	89	100	

Standard koji sadrži sedam indikatora, u potpunosti ostvaren standard (srednja ocjena 2.82)

Najbolje je procijenjen indikator 2.2.7. (direktor stvara saradničku i konstruktivnu komunikaciju sa zaposlenima, uvažava njihova mišljenja i inicijative - 2.91 srednja vrijednost indikatora), zatim indikator 2.2.2. (direktor je organizovao onlajn sjednice odjeljenjskih vijeća) i 2.2.3. (direktor je organizovao onlajn sjednice nastavnčkog vijeća).

Mada nije bilo slabije procijenjenih indikatora, konstatovano je da u jednom broju u malih škola u seoskim naseljima, nedostaju savremeni kompjuteri koji bi podržavali kvalitetnu internet konekciju.

U malim seoskim školama, u nedostatku stručnih saradnika (pedagoga), konsultovani su u onlajn formi pedagozi iz drugih škola.

Preporuke :

- Poboľjšati tehničku opremljenost malih škola u seoskim naseljima, u cilju svrsishodnije realizacije savremenih zahtjeva onlajn nastave.

Standard 2.3 IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave

Standard 2.3. je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.3.1. IKT koordinator je obezbijedio uputstvo o korišćenju e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	10	1	3	66	80	
%	13	1	4	83	100	
Indikator 2.3.2. IKT koordinator je kreirao korisničke naloge za nastavnike.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.92
Broj škola	6	1	4	69	80	
%	8	1	5	86	100	
Indikator 2.3.3. IKT koordinator upravlja e-plattformom i timovima nastavnika i daje uputstva kako sarađivati u ovoj vrsti nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.85
Broj škola	8	2	7	63	80	
%	10	3	9	79	100	
Indikator 2.3.4. IKT koordinator redovno održava e-plattformu (prati rad, dodaje i briše korisnike, kreira nove korisnike, kreira uputstva za nove funkcionalnosti i pruža tehničku podršku nastavnicima i učenicima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	10	1	13	56	80	
%	13	1	16	70	100	
Indikator 2.3.5. IKT koordinator kontaktira sa Odjeljenjem za informaciono-komunikacione tehnologije Ministarstva prosvjete.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.88
Broj škola		2	6	72	80	
%	0	3	8	90	100	

Srednja vrijednost standarda je 2,87 što ukazuje da je *u potpunosti ostvaren standard*.

Srednja vrijednost indikatora se kreće od 2, 79 (Indikator 2.3.4 - IKT koordinador redovno održava e-platformu (prati rad, dodaje i briše korisnike, kreira nove korisnike, kreira uputstva za nove funkcionalnosti i pruža tehničku podršku nastavnicima i učenicima)) do 2, 93 (2.3.1 - IKT koordinador je obezbijedio uputstvo o korišćenju e-platforme).

IKT koordinatori su poštovali preporuke nadležnog Ministarstva, kreirali korisničke naloge, mejlove za učenike i nastavnike, pružali potrebnu podršku nastavnicima koji nijesu imali odgovarajuću digitalnu pismenost, davali dodatna uputstva za korišćenje e-platforme, održavali e-platformu. Saradnja sa Odjeljenjem za informatičko-komunikacione tehnologije nadležnog Ministarstva se odvijala po potrebi.

Tokom nastave na daljinu većina škola je koristila Teams, Classroom, dok je u razrednoj nastavi bio najzastupljeniji Viber. Koristile su se još i Skype, Zoom i druge.

Problemi za ostvarivanje ovog standarda u gradskim osnovnim školama predstavljali su zastarjela informatička tehnologija, nedovoljan broj kompjutera i lap topova (nastavno osoblje je koristilo svoju), nemogućnost realizacije online nastave iz prostorija škole. Takođe, nastavnici su istakli neophodnost dodatne obuke na polju digitalne pismenosti.

U seoskim školama organizacija online nastave predstavljao je veliki izazov iz više razloga. Prije svega imovinsko stanje roditelja za koje je predstavljalo finansijsko opterećenje obezbjeđivanje internet konekcije. Problem je predstavljao i prekid električnog napaja, slaba internet konekcija, zastarjela informatička tehnologija. U pojedinim školama, kako je istakla uprava, nijesu imali uslova za realizaciju nastave putem e-platforme, pa se nastava realizovala isključivo Viberom.

Preporuke:

- Obnoviti informatičku tehnologiju u školama
- Omogućiti nastavnicima realizaciju online nastave u prostorijama škole
- Organizovati obuke nastavnika za unapređenje digitalne pismenosti.
- Učenicima iz socijalno ugroženih porodica, obezbijediti besplatan internet za gledanje časova na portalu *Uči doma* i YouTube kanalu.

Standard 2.4. Sve odjeljenjske starješine su uspješno učestvovalе u organizaciji nastave u uslovima pandemije.

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 9 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.4.1. Odjeljenjski starješina, u saradnji sa IKT koordinadorom, kreirao je pristupne mejlove za učenike u svom odjeljenju i upoznao ih sa načinom pristupa e-platформи.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	7	1	13	59	80	
%	9	1	16	74	100	
Indikator 2.4.2. Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa nastavnicima odjeljenjskog vijeća svog odjeljenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.88
Broj škola	2		9	69	80	
%	3	0	11	86	100	

Indikator 2.4.3. Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa roditeljima učenika svog odjeljenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.87
Broj škola	4		10	66	80	
%	5	0	13	83	100	
Indikator 2.4.4. Odjeljenjski starješina je upoznao učenike sa procedurama nastave u uslovima pandemije kao i njihovim obavezama i odgovornostima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.94
Broj škola			5	75	80	
%	0	0	6	94	100	
Indikator 2.4.5. Roditelji pružaju pomoć i podršku učenicima prvog ciklusa osnovne škole prilikom odvijanja onlajn nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.70
Broj škola	3	1	21	55	80	
%	4	1	26	69	100	
Indikator 2.4.6. Odjeljenjski starješina je upoznao roditelje na roditeljskom sastanku sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola	2		8	70	80	
%	3	0	10	88	100	
Indikator 2.4.7. Učenik koji nema pristup internetu o tome je obavijestio odjeljenjskog starješinu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.97
Broj škola	3		2	75	80	
%	4	0	3	94	100	
Indikator 2.4.8. Ukoliko učenik ne pristupi onlajn nastavi u skladu sa rasporedom časova, smatra se da nije prisustvovao nastavi.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.91
Broj škola	26		5	49	80	
%	33	0	6	61	100	
Indikator 2.4.9. U slučaju teškoća prilikom pristupa e-platформи i onlajn nastavi, učenik obavještava odjeljenjskog starješinu ili IKT koordinatora.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.99
Broj škola	6		1	73	80	
%	8	0	1	91	100	

Ovaj standard je u potpunosti ostvaren u svih 80 škola. Srednja vrijednost je 2.88, a kreće se u rasponu od 2,70 do 2,99.

Od devet indikatora koji čine ovaj standard pet (55%) su procijenjena srednjom procjenom iznad 2,90.

Odjeljenjske starješine su u svim školama upoznale učenike sa procedurama nastave u uslovima pandemije kao i njihovim obavezama i odgovornostima. U saradnji sa IKT koordinаторom, kreirali su pristupne mejlove za učenike u svom odjeljenju i upoznali ih sa načinom pristupa e-platформи (90% škola). Odjeljenjske starješine formirale su onlajn grupu za komunikaciju sa nastavnicima odjeljenjskog vijeća svog odjeljenja (97%). Isto tako formirale su onlajn grupu za komunikaciju sa roditeljima učenika svog odjeljenja (96%)

Roditelji pružaju pomoć i podršku učenicima prvog ciklusa osnovne škole prilikom odvijanja onlajn nastave (95%). Kao negativnu stranu nastave na daljinu u prvom ciklusu, nastavnici ističu pretjerano angažovanje roditelja, u smislu izrade zadataka umjesto djece, kao i u radu sa djecom sa posebnim potrebama. U ruralnim područjima roditelji često nemaju vremena da daju podršku učenicima u učenju nastave na daljinu, kao i učenja u cjelini.

U pojedinim školama indikatori koji su procijenjeni kao djelimično prisutni i odsutni indikatori uglavnom nijesu propust škole. Razlozi su materijalne prirode (nedostatak interneta ili odgovarajućih elektronskih uređaja – naročito kod porodica sa većim brojem djece), kao i uzrast učenika. Manji broj učenika iz ruralnog područja imao je problema kod pristupa e-platформи i u komunikaciji sa nastavnicima zbog loše veze s internetom i čestih prekida napajanja električnom energijom. U takvim slučajevima učenici su obavještavali odjeljenjskog starješinu, a on direktora i IKT koordinatora.

Putem donacija u nekim školama učenicima su obezbijeđeni telefoni i paketi sa internetom.

Angažovanjem škole i porodice većina problema je prevaziđena. Nastavni materijal je fizički dostavljan roditeljima (naročito za I ciklus) ili su nastavnici snimili audio - vizuelne zapise i prosljeđivali ih učenicima putem Viber aplikacije. U pojedinim slučajevima, kada učenik nije pokazao interesovanje za onlajn nastavu i pored insistiranja roditelja i odjeljenjskog starješine, u komunikaciji sa vršnjacima iz odjeljenja prosljeđivan mu je nastavni materijal.

Odjeljenjske starješine upoznale su roditelje na onlajn roditeljskom sastanku sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja (98%). U manjem broju škola (3%) nije bilo moguće održati onlajn roditeljske sastanke iz tehničkih razloga, ali komunikacija s roditeljima nije izostala, najčešće se odvijala putem viber aplikacije.

Indikator kojim se procjenjuje primjena pravila da ukoliko učenik ne pristupi onlajn nastavi u skladu sa rasporedom časova, smatra se da nije prisustvovao nastavi, u 54 škole (67%) procijenjen je visokom ocjenom, dok u 26 škola (33) ovaj indikator nije procijenjen. Uredno je vođena pedagoška bilježnica o stepenu pohađanja online nastave. U slučajevima odsustva učenika nastavnici obavještavaju odjeljenjske starješine a oni roditelje tih učenika.

Komentari:

Komunikacija odjeljenjskog starješine sa učenicima i članovima odjeljenjskog vijeća je bila blagovremena i dinamična, formirane su Viber grupe uz poštovanje utvrđenog rasporeda.

U vanrednim okolnostima stručni aktivni su ostvarili intenzivnu saradnju umrežavajući iskustva i znanje. Funkcionisali su po grupama.

Nastavnici su naveli da su u ovim okolnostima bili značajno opterećeniji u odnosu na okolnosti redovne nastave.

Preporuka:

- Neophodna je bolja tehnička opremljenost škola i učenika, kao i povezanost sa internetom.

Standard 2.5. Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.

Standard je procijenjen na osnovu 6 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.5.1. Direktor i stručni saradnici redovno obavljaju pedagoško-instruktivni rad i, na osnovu analiza, predlažu mjere za poboljšanje.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.60
Broj škola	3	3	25	49	80	
%	4	4	31	61	100	
Indikator 2.5.2. Zaposleni i učenici su upoznati sa obavezama pri realizaciji nastave u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.97
Broj škola	1	1		78	80	
%	1	1	0	98	100	
2.5.3. Direktor obezbjeđuje efikasan proces samoevaluacije u uslovima pandemije u cilju stalnog poboljšanja kvaliteta rada škole.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.22
Broj škola	4	14	31	31	80	
%	5	18	39	39	100	
2.5.4. Škola je organizovala i realizovala anketiranje roditelja i učenika o nastavi u uslovima pandemije						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.09
Broj škola	3	26	18	33	80	
%	4	33	23	41	100	
2.5.5. Škola je analizirala rezultate ankete roditelja i učenika o nastavi u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.03
Broj škola	7	31	9	33	80	
%	9	39	11	41	100	
Indikator 2.5.6. Direktor koordinira i podstiče korišćenje podataka (rezultati evaluacije, samoevaluacije, eksternih/internih provjera znanja...) za praćenje i poboljšanje kvaliteta nastave i učenja i ukupnog rada škole.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.34
Broj škola	3	14	23	40	80	
%	4	18	29	50	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je *dobro ostvaren standard*, srednje vrijednosti 2.38.

Kod svih nadzorom obuhvaćenih škola evidentno je da su direktori obezbijedili efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja, kao i da su zaposleni i učenici upoznati sa obavezama pri realizaciji nastave na daljinu. Za razliku od početka pandemije, ovu školsku godinu škole su ipak realizovale na nešto organizovaniji način. Kao i tokom prethodne školske godine, najslabije je procijenjen indikator koji se tiče analize rezultata ankete roditelja i učenika o nastavi na daljinu.

Kao i tokom redovnog procesa nastave, škole najviše problema imaju sa procesom samoevaluacije, za koji se kao dominantan izvor po pravilu pojavljuje anketiranje (učenici, roditelji i nastavnici). Mali broj škola je tokom uslova pandemije na odgovarajući način odradio proces samoevaluacije, uz prateće analize, kreiranje akcionih planova i slično.

Škole sa malim brojem učenika (pretežno seoske škole) smatraju da je trebalo organizovati redovan proces nastave, jer su i u tom slučaju mogli da funkcionišu u skladu sa zdravstvenim preporukama Instituta za javno zdravlje. Veliki problem naročito za ove škole predstavljala je slaba pokrivenost internetom, česti nestanci struje, kao i to što veliki procenat njihovih učenika nema ili nema adekvatne savremene uređaje za praćenje nastave. Treba istaći i da je veliki broj škola loše opremljen savremenim ICT sredstvima.

Većina škola je ocijenila da nastavni sadržaji koji su se emitovali na TV predstavljaju odličan resurs za nastavu, koji se može koristiti i u narednom periodu. Dobra strana rada u uslovima pandemije, kako su direktori škola istakli, je to što se određeni alati mogu koristiti i u redovnoj nastavi.

Preporuke:

- Bez obzira na kontinuiranu saradnju sa učenicima, roditeljima i nastavnicima, škola treba da sprovede anketiranje učenika, roditelja i nastavnika, a zatim uradi analizu dobijenih rezultata - za period realizacije nastave na daljinu i u skladu sa njima preduzme odgovarajuće mjere.
- Samoevaluaciju, u skladu sa zakonom, treba da sprovedu sve škole.
- Škole je potrebno opremiti savremenim IKT sredstvima (obnoviti računarske učionice).

Standard 2.6. Škola je u uslovima pandemije obezbijedila kontinuitet u učenju, praćenje napredovanja i mogućnost ocjenjivanja

Standard 2.6. je procijenjen na osnovu 8 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.6.1. Predsjednik stručnog aktiva je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima stručnog aktiva.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola			11	69	80	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.6.2. Stručni aktivni u planiranju i realizaciji nastave u uslovima pandemije respektuju razlike u informatičkoj pismenosti kako nastavnika tako i učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.84
Broj škola			13	67	80	
%	0	0	16	84	100	
Indikator 2.6.3. Vodi se računa o tome da nastava u uslovima pandemije iziskuje adekvatno planiranje, a u nižim razredima i podršku roditelja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.85
Broj škola	2		12	66	80	
%	3	0	15	83	100	
Indikator 2.6.4. Učenici prvog ciklusa osnovne škole nastavu prate uz pomoć i podršku roditelja koje je učiteljica prethodno upoznala o svim aktivnostima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.77
Broj škola	1	1	16	62	80	
%	1	1	20	78	100	
Indikator 2.6.5. Obim i struktura predmetnih sadržaja su prilagođeni kako učenici ne bi bili više opterećeni tokom pandemije nego tokom redovne nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola	2		8	70	80	
%	3	0	10	88	100	
Indikator 2.6.6. Evidencija o prisustvu učenika u onlajn nastavi se vodi redovno.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.85
Broj škola	5		11	64	80	
%	6	0	14	80	100	

Indikator 2.6.7. Roditelji podstiču učenike na redovnost u radu i odgovorno i u skladu sa svojim mogućnostima kontrolišu proces učenja u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.62
Broj škola	6	1	26	47	80	
%	8	1	33	59	100	

Indikator 2.6.8. Učenici svoje radove, sami ili uz pomoć roditelja, zavisno od uzrasta, tehničkih mogućnosti i digitalnih kompetencija, dostavljaju nastavnicima za sve predmete.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.84
Broj škola	1		13	66	80	
%	1	0	16	83	100	

Od osam indikatora za standard 2.6. srednja vrijednost se za njih pet kreće u intervalu od 2,84 do 2,86 dok se za svaki srednja vrijednost nalazi iznad 2,60. Ovo nam govori da je ovaj standard u potpunosti ostvaren standard.

Ipak, potrebno je osvrnuti se na dva indikatora sa najnižim srednim vrijednostima jer u nešto značajnijoj mjeri odstupaju od ostalih indikatora.

Najprije, radi se o indikatoru 2.6.4. koji tretira najmlađu populaciju učenika i kojoj je potrebna pomoć roditelja. Iz prikupljenih podataka jasno je da u nekim sredinama postoji problem da se roditelji na adekvatan način uključe u pomoć svojoj djeci i da se ovom pitanju u ovakvim situacijama (nastava na daljinu) mora pristupiti sa mnogo više senzibiliteta.

I sljedeći indikator odnosi se na učešće roditelja tokom nastave na daljinu – indikator 2.6.7. *Roditelji podstiču učenike na redovnost u radu i odgovorno i u skladu sa svojim mogućnostima kontrolišu proces učenja.* Kod ovog indikatora je srednja ocjena najniža i iznosi 2,62. Ovo ukazuje da jedan značajan dio roditelja ne prati rad svoje djece: bilo da nijesu naviknuti da to rade ili nijesu u mogućnosti da prate rad svoje djece jer informatički nijesu osposobljeni. U svim slučajevima potrebno je da škole iznađu načina da roditelje motivišu da se uključe u nastavni proces makar na nivou prostog praćenja koliko njihova djeca redovno izvršavaju svoje obaveze.

Standard 2.7. Direktor stvara podsticajno okruženje za učenje, profesionalni razvoj i napredovanje zaposlenih.

Standard je procijenjen na osnovu pet indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. U 4 do 14% škola u kojima je sprovedena evaluacija indikatora ovog standarda nijesu procijenjeni iz objektivnih razloga. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.7.1. Direktor planira i usmjerava profesionalni razvoj u školi na osnovu podataka pedagoško-instruktivnog rada, evaluacije i samoevaluacije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.70
Broj škola	3	2	19	56	80	
%	4	3	24	70	100	
Indikator 2.7.2. Direktor planira i realizuje lični plan profesionalnog razvoja, na osnovu evaluacije svog rada, evaluacije i samoevaluacije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.59
Broj škola	11	5	18	46	80	
%	14	6	23	58	100	

Indikator 2.7.3. Direktor planira i organizuje edukaciju nastavnika za korišćenje e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.82
Broj škola	6		13	61	80	
%	8	0	16	76	100	
Indikator 2.7.4. Direktor i stručni saradnici prate efekte svih oblika profesionalnog razvoja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.65
Broj škola	5	2	22	51	80	
%	6	3	28	64	100	
Indikator 2.7.5. Direktor koristi različite mehanizme za motivisanje zaposlenih.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	8	1	16	55	80	
%	10	1	20	69	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je *u potpunosti ostvaren standard*, srednje vrijednosti 2.70.

Većina aktivnosti profesionalnog razvoja i direktora i nastavnika bila je usmjerena na oblast informatičke pismenosti, na ovladavanje raznim e-alatima, metodama i oblicima rada koje je moguće primjenjivati u toku trajanja nastave na daljinu. Veliki broj nastavnika prošao je obuke koje su usmjerene na ove oblasti. U planovima profesionalnog razvoja, takođe, planirane su aktivnosti iz ovih oblasti.

Indikator koji je procijenjen sa najnižom srednjom vrijednošću (2,59) odnosi se na planiranje i realizaciju ličnog plana direktora jer su i direktori svoje aktivnosti profesionalnog razvoja usmjerili većinom na realizaciju nastave na daljinu.

Najbolje procijenjen indikator ovog standarda (2,82) odnosi se na edukaciju nastavnika za korišćenje e-platформи. Nastavnici su pohađali i obuke iz ostalih oblasti, prema sopstvenim potrebama i procjenama, seminare u organizaciji Zavoda za školstvo (onlajn, počev od drugog polugodišta) i akreditovane seminare (takođe onlajn).

Praćenje efekata profesionalnog razvoja realizovano je uglavnom kroz pedagoško-instruktivni rad i posebno urađene protokole za praćenje nastave na daljinu.

Direktori su različitim mehanizmima motivisali zaposlene, u skladu sa posebnim pravilnikom, ali je nedostatak materijalnih sredstava za nagrađivanje nastavnika uticao na smanjene mogućnosti u ovom pogledu.

Preporuke za indikatore u okviru ovog standarda nijesu date.

Ključna oblast 3 - PODRŠKA UČENICIMA

Standard 3.1. U Školi se učenicima pruža pomoć u učenju

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 4 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.1.1. U školi su razvijeni mehanizmi identifikacije učenika kojima je potrebna dopunska podrška u učenju.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.76
Broj škola	1	2	15	62	80	
%	1	3	19	78	100	
Indikator 3.1.2. Škola je razvila različite mehanizme dodatne podrške učenicima završnog razreda za pripremu polaganja eksternih ispita.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.74
Broj škola	3		20	57	80	
%	4	0	25	71	100	
Indikator 3.1.3. Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama se izrađuje program tranzicije nakon osnovne Individualni tranzicioni plan 1 ITP1 (ka srednjoj školi) i nakon srednje škole Individualni tranzicioni plan 2 ITP2 (tržište rada, fakultet).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.80
Broj škola	50	2	2	26	80	
%	63	3	3	33	100	
Indikator 3.1.4. Škola priprema različite vidove programa adaptacije učenika za nastavak redovne nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.70
Broj škola	14	4	12	50	80	
%	18	5	15	63	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je *u potpunosti ostvaren standard*, srednje vrijednosti 2.75.

U 78% posjećenih škola razvijeni su mehanizmi identifikacije učenika kojima je potrebna dopunska podrška u učenju. Procjena tog indikatora je 2.76.

Škole su razvile različite mehanizme dodatne podrške učenicima završnog razreda za pripremu polaganja eksternih ispita (71%). Srednja vrijednost tog indikatora je 2.74.

Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama rađen je program tranzicije nakon osnovne Individualni tranzicioni plan 1 ITP1 (ka srednjoj školi) i nakon srednje škole Individualni tranzicioni plan 2 ITP2 (tržište rada, fakultet). Ovo je, ujedno, i najbolje procijenjen indikator, srednje vrijednosti 2.80, iako u 63% škola indikator nije prisutan iz objektivnih razloga.

Škole pripremaju različite vidove programa adaptacije učenika za nastavak redovne nastave u 63% škola u potpunosti, u 15% škola na srednjem nivou a u 18% posjećenih škola ovaj indikator nije mogao biti procijenjen jer se u njima još uvijek radi na izradi različitih vidova podrške/adaptacije učenika za nastavak redovne nastave. Srednja vrijednost indikatora je 2.70.

U pojedinim školama pedagog i odjeljenjske starješine devetog razreda formirale su grupu za eksternu provjeru znanja, onlajn radionice za profesionalnu orijentaciju učenika. Učenicima je

prosljeđen i materijal iz srednjih škola. Održavani su i dodatni časovi za provjeru znanja za potrebe eksternog testiranja.

U nekim školama PP služba je pružala podršku učenicima koji imaju nedovoljne ocjene. Za njih su rađeni dodatni materijali a ostvarivana je i komunikacija sa roditeljima ovih učenika.

Bilo je učenika, naročite RAE populacije a i učenika u udaljenim seoskim područjima, koji iz objektivnih razloga nijesu mogli pristupiti e-komunikaciji, eventualno Viber grupi. Škola je preko odjeljenjskih starješina ili koordinatora za saradnju, fizički dostavljala materijal roditeljima/učenicima. Učenicima RAE populacije su i donirani telefoni i tableti, najčešće u saradnji sa lokalnom zajednicom.

Učenicima koji zaostaju u savladavanju gradiva slati su dodatni zadaci, kao i učenicima koji brže napreduju.

Preporuke:

- Otvaranje SOS telefona za djecu koja proživljavaju porodično nasilje i konsultovanje sa psihologom.
- Pojedini nastavnici predlažu da se ubuduće dodatna i dopunska nastava organizuju onlajn, tako što bi se iskoristio raznovrsni materijal osmišljen u uslovima rada nastave na daljinu.

Standard 3.2. Škola razvija saradnju i promoviše rezultate na svim nivoima

Standard 3.2. je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.2.1. Škola podstiče aktivno funkcionisanje učeničkog parlamenta i njegovo uključivanje u razmatranje pitanja važnih za učenike.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.42
Broj škola	3	12	21	44	80	
%	4	15	26	55	100	
Indikator 3.2.2. Škola je razvila različite oblike saradnje sa roditeljima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.74
Broj škola	2	1	18	59	80	
%	3	1	23	74	100	
Indikator 3.2.3. Direktor uvažava mišljenja i inicijative savjeta roditelja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.77
Broj škola	9	2	12	57	80	
%	11	3	15	71	100	
Indikator 3.2.4. Škola je razvila različite oblike saradnje sa lokalnom zajednicom, ostalim ustanovama i institucijama.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.69
Broj škola	6	1	21	52	80	
%	8	1	26	65	100	
Indikator 3.2.5. Škola promoviše ostvarene rezultate rada, znanja i vještina učenika, zaposlenih i podršku roditelja (fejzbuk strana škole, e-platforma, e-časopis,...).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.73
Broj škola	3	2	17	58	80	
%	4	3	21	73	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je *dobro ostvaren standard*, srednje vrijednosti 2.67.

Standard ima 5 indikatora. Srednja ocjena standarda je 2,67, što je na nivou – *dobro ostvaren standard*, sa malom razlikom u odnosu na nivo – *u potpunosti ostvaren standard*. Uočen je gotovo ujednačen trend u srednjoj ocjeni kod četiri od pet indikatora, od kojih svaki pojedinačno je blago iznad prosječne ocjene standarda.

Iz priloženog se zaključuje da je najslabije ocijenjen indikator 3.2.1. Škola podstiče aktivno funkcionisanje učeničkog parlamenta i njegovo uključivanje u razmatranje pitanja važnih za učenike sa ocjenom 2,42.

Najbolje ocijenjen indikator je 3.2.3. Direktor uvažava mišljenja i inicijative savjeta roditelja sa ocjenom 2.77.

Nije konstatovan neostvaren indikator sa procjenom nižom od 2,4.

Standard 3.3. Škola podržava i podstiče cjelovit razvoj učenika.

Standard je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.3.1. Škola realizuje različite programe/aktivnosti podrške za praćenje i razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika (tolerancija, solidarnost, odgovornost, humanost, integritet, konstruktivno rješavanje sukoba, samopoštovanje, društveno-prihvatljivo ponašanje...).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.51
Broj škola	7	5	26	42	80	
%	9	6	33	53	100	
Indikator 3.3.2. Škola organizuje različite vannastavne/slobodne aktivnosti, u skladu sa potrebama i interesovanjima učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.48
Broj škola	3	7	26	44	80	
%	4	9	33	55	100	
Indikator 3.3.3. Škola planira i organizuje edukaciju učenika za korišćenje e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.61
Broj škola	18	4	16	42	80	
%	23	5	20	53	100	
Indikator 3.3.4. U školi se primjenjuju posebni individualni razvojno-obrazovni planovi za učenike iz osjetljivih društvenih grupa i učenike sa posebnim obrazovnim potrebama.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	24	2	8	46	80	
%	30	3	10	58	100	

Po procjeni standarda kvaliteta, ovo je **dobro ostvaren standard**, srednje vrijednosti 2.60.

Većina škola (u potpunosti 53%, a djelimično 33%) realizuje različite programe podrške za praćenje i razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika, kao i različite vannastavne aktivnosti u skladu sa njihovim potrebama i interesovanjima.

U školama se organizuju edukacija učenika za korišćenje e-platforme u cjelini u 53% škola, a djelimično u 20%. U značajnom broju škola ovaj indikator nije prisutan (23%).

U značajnom broju škola se primjenjuju individualni razvojno-obrazovni planovi za učenike iz osjetljivih društvenih grupa i učenike sa posebnim obrazovnim potrebama (58% škola u potpunosti i u 10% škola djelimično).

U školama postoje timovi koji se bave različitim programima i aktivnostima kao npr. Tim za vršnjačko nasilje. Organizovane su radionice na temu tolerancije (Dan tolerancije) što se može potkrijepiti fotodokumentacijom, Sportski dan, Dan preduzetništva

Pojedine škole nemaju PP službu.

U pojedinim školama na početku školske godine za učenike viših razreda organizovana je elementarna obuka za upotrebu Teams platforme.

Snimljeni nastavni sadržaj "Uči doma", po mišljenju nastavnika, predstavlja odličan resurs za nastavu

Preporuke:

- Obezbijediti za socijalno ugrožene porodice finansijsku podršku za nabavku telefona.
- Obezbijediti kvalitetniju internet konekciju
- U malim školama, sa lošom internet konekcijom, omogućiti redovnu nastavu

6. KVALITET RADA SREDNJIH ŠKOLA U USLOVIMA PANDEMIJE

Ključna oblast 1 - NASTAVA I UČENJE

Standard 1.1. Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 6 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.1.1. Nastavnik planira realizaciju predmetnog programa u skladu sa ishodima učenja, a za učenike s posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa IROP						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.92
Broj škola	2	0	1	11	14	
%	14	0	7	79	100	
Indikator 1.1.2. Nastavnik planira različite oblike podrške učenicima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.92
Broj škola	1	0	1	12	14	
%	7	0	7	86	100	
Indikator 1.1.3. Nastavnik se redovno priprema za neposrednu realizaciju nastave u skladu s didaktičkim principima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.73
Broj škola	3	0	3	8	14	
%	21	0	21	57	100	
Indikator 1.1.4. Nastavnik priprema interne pisane ili e-materijale za učenike						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 1.1.5. Nastavnik prilagođava interne materijale u skladu s IROP-om za učenike s posebnim obrazovnim potrebama						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.88
Broj škola	6	0	1	7	14	
%	43	0	7	50	100	
Indikator 1.1.6. Nastavnik radi osvrt na realizaciju ishoda učenja						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.63
Broj škola	6	0	3	5	14	
%	43	0	21	36	100	

Indikatori ovog standarda, a ima ih šest, procijenjeni su bodovima od 1 do 3.

Najbolje procijenjeni indikatori, *srednje vrijednosti 2.92, su indikatori 1.1.1. i 1.1.2.*

Indikator 1.1.1. podrazumijeva da su nastavnici planirali realizacije predmetnih programa i nastavnih sadržaja u skladu sa ishodima učenja, a za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa IROP-om prema redukovanim predmetnim programima koje je uradio Zavod za školstvo. Od 14 srednjih škola prvi indikator je prisutan u 11 (79%) srednjih škola, djelimično prisutan u jednoj (1)

školi (7%), a iz objektivnih razloga nije procijenjen u dvije (2) srednje škole (14 %). Neophodno je navesti činjenicu da su neki nastavnici prilagođavali i kombinovali redukovane godišnje planove za gimnaziju i predmetne programe za srednje stručne škole što je uticalo da pojedini ishodi ne budu jasno definisani.

Indikator 1.1.2. podrazumijeva nastavnikovo planiranje različitih oblika podrške učenicima i značajnu ulogu nastavnika u podsticanju učenika na samostalnost u radu kroz npr. rad u paru/grupi, istraživačke zadatke i sl. U 12 srednjih škola (86%) navedeni indikator jeste prisutan, djelimično u jednoj (1) srednjoj školi (7%), a iz objektivnih razloga nije procijenjen, takođe, u jednoj (1) srednjoj školi (7%). Nastavnici su učenicima davali podršku i na taj način što su im određivali vrijeme za slanje domaćih zadataka i davanje povratnih informacija učenicima. Kontinuitet rada učenika je redovno evidentiran u pedagoškoj svesci ili e-platформи. Škole su imale raspored onlajn nastave, ali i raspored konsultacija učenika po razredima i predmetima uz značajnu ulogu odjeljenjskog starješine.

U školama u kojima ima učenika sa posebnim obrazovnim potrebama urađen je IROP, funkcionalno strukturiran i prilagođen (npr. za C-SBH/geografiju ili istoriju/kulinarstvo, a uvid u osvrt na realizaciju učenja vršen je na slučajnom uzorku) čemu u prilog ide podatak da je u 7 srednjih škola (50%), ovaj indikator procijenjen trojkom (3) na skali od 1 do 3, djelimično prisutan u jednoj (1) srednjoj školi (7%), a iz objektivnih razloga, s obzorom da u nekim srednjim školama, ukupno šest, odnosno 43%, nema učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, isti indikator nije procijenjen. *Srednja vrijednost navedenog indikatora (1.1.5) je 2.88.*

Indikator 1.1.4. koji podrazumijeva nastavnikove interne pisane ili e-materijale za učenike, od 14 srednjih škola nastavnici su pripremali u 12 (86%), dok je u dvije (2) škole (14%) pripremljenost nastavnika bila djelimično prisutna. Srednja vrijednost ovog indikatora je 2.86.

Prisutnost indikatora 1.1.3. kod svih ili većine nastavnika nije realno očekivati. Za neposrednu realizaciju nastavnog procesa u skladu sa didaktičkim principima, nastavnici su se redovno pripremali u 8 srednjih škola (57%), u 3 srednje škole (21 %) iz objektivnih razloga indikator nije procijenjen, dok je u 3 (21%) djelimično prisutan. Srednja vrijednost indikatora 1.1.3. je 2.73.

Indikator 1.1.6. koji podrazumijeva nastavnikov osvrt na realizaciju ishoda učenja iz objektivnih razloga nije procijenjen u 6 škola (43%), prisutan je u 5 škola (36%), a djelimično je zastupljen u 3 škole (21 %). Srednja vrijednost ovog indikatora je 2.63.

Standard 1.2. Nastavnik uspješno učestvuje u realizaciji nastave u uslovima pandemije

Standard je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.2.1. Nastavnik je obavijestio učenike o načinu realizacije nastave u uslovima pandemije						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	

Indikator 1.2.2. Nastavnik je formirao grupu za komunikaciju sa učenicima odjeljenja (za svako odjeljenje u kojem izvodi nastava na daljinu).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	

Indikator 1.2.3. Nastavnik kreira virtualne učionice za svoj predmet u skladu sa rasporedom časova.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.83
Broj škola	2	0	2	10	14	
%	14	0	14	71	100	
Indikator 1.2.4. Nastavnik realizuje onlajn časove u realnom vremenu u virtualnoj učionici, a u skladu sa rasporedom časova i sistemom smjena (održavanja onlajn časova u terminima časova redovne nastavi).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.71
Broj škola	0	0	4	10	14	
%	0	0	29	71	100	
Indikator 1.2.5. Nastavnik kontinuirano daje podršku učenicima ukoliko imaju teškoća da pristupe virtualnoj učionici i ispune svoje zadatke.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 1.2.6. Nastavnik u dogovorenim terminima komunicira sa učenicima odjeljenja u kojima realizuje nastavu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.69
Broj škola	1	0	4	9	14	
%	7	0	29	64	100	
Indikator 1.2.7. Nastavnik redovno vodi pedagošku evidenciju i periodično dostavlja izvještaj školi, odnosno odjeljenjskom starješini.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	

Kod standarda 1.2. Nastavnik uspješno učestvuje u realizaciji nastave u uslovima pandemije najbolje su procijenjeni indikatori koji se odnose na obavještanje učenika o načinu realizacije nastave na daljinu i formiranje grupa za komunikaciju s učenicima (100%).

Nešto slabije je procijenjen indikator koji se odnosi na kreiranje virtualne učionice (1.2.3) za pojedinačne predmete u skladu sa rasporedom časova: ovaj indikator je djelimično prisutan u 29% škola, a u potpunosti prisutan u 71% škola.

Slabiji nivo ostvarenosti standarda evidentan je i kod indikatora 1.2.6, koji govori da nastavnik u dogovorenim terminima komunicira s učenicima odjeljenja u kojima realizuje nastavu, gdje je indikator djelimično prisutan u 29% škola, a u potpunosti prisutan u 64 % nadzorom obuhvaćenih škola.

Način komunikacije u školama tokom nastave na daljinu je uglavnom dobar. Škole su koristile *Zoom*, *Viber grupe*, *Google Classroom*, *Microsoft Teams* aplikaciju, školski sajt (blog)... Izvjesni problemi u komunikaciji nastaju zbog specifičnost terena, loše internet konekcije, loših materijalnih uslova, nedostatka opreme, prekida struje, zastarjelih telefona, skromne informatičke pismenosti, više učenika u jednoj porodici, koji koriste jedan uređaj...).

Praktična nastava stručnih predmeta realizovana je u školi po hibridnom principu (1 čas je realizovan u školi, a 1 putem onlajn nastave). Nastavnici stručnih predmeta snimali su časove koje su postavljali na svoj sajt ili Youtube kanal, slali ih učenicima i razmjenjivali s drugim školama.

Nastava na daljinu uglavnom se realizovala po utvrđenom rasporedu. Nastavnici redovno šalju školi nedeljne izvještaje o realizaciji nastave na daljinu. IKT koordinatori pružaju maksimalnu podršku

nastavnicima i učenicima u pristupanju virtualnoj učionici. Iako je termin za komunikaciju s učenicima fiksiran, nastavnici prihvataju komunikaciju i poslate domaće zadatke i van utvrđenih termina.

U određenom broju škola nije bilo moguće realizovati nastavu na daljinu u skladu s rasporedom časova zbog tehničkih ograničenja, već s izvjesnim zakašnjenjem (asinhrona aktivnosti učenja). Učenici su dobijali blagovremene informacije o rasporedu časova i terminima postavljanja nastavnog materijala.

Sadržaji iz pojedinih predmeta koji su emitovani na TV-u predstavljaju odličan resurs za nastavu, dok iz pojedinih predmeta nije bilo snimljenih časova. Tokom trajanja nastave na daljinu ostvarena je dobra saradnja unutar stručnih aktiva, među zaposlenima, između učenika i nastavnika, kao i između roditelja i nastavnika. Evidentno je i da su stariji nastavnici imali poteškoća u korišćenju informacione tehnologije. Za sve nedoumice i dodatna objašnjenja učenicima je data mogućnost da sa nastavnicima kontaktiraju putem telefona. Nastavnici su uglavnom vodili portfolioja za kontinuirano praćenje i vrednovanje učenika, a odjeljenjske starješine su sačinjavale izvještaje na sedmičnom nivou koji su prosljeđivani upravi škole.

Preporuke

- Potrebno je organizovati seminare i savjetovanja, kako bi se predstavili rezultati *onlajn* i *hibridne* nastave, istakle prednosti i nedostaci;
- Planirati obuku nastavnika i učenika za korišćenje e-platforme, naročito za nastavnike s nižim stepenom informatičke pismenosti;
- Formirati jasne kriterijume ocjenjivanja učenika tokom procesa nastave na daljinu;
- Gdje je moguće, nastavu na daljinu realizovati u realnom vremenu, po ustaljenom rasporedu;
- Analizirati koliko domaćinstava ima raspoložive tehnološke resurse u vidu opreme (računari, tableti, pametni telefoni i pristup internetu);
- Pružiti pomoć školama pri postavljanju e-platформи koje mogu poslužiti nastavnicima za rad sa učenicima u svrhu dijeljenja materijala (video i audio materijali, prezentacije, testovi za vježbu, kvizovi znanja i sl.);
- Pružiti pomoć i podršku socijalno ugroženim porodicama koje nemaju tehničke mogućnosti da prate nastavu na daljinu.

Standard 1.3. Nastava u uslovima pandemije prilagođena je razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena je na ostvarivanje ishoda učenja

Standard 1.3. je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.3.1. Čas je strukturiran u skladu sa didaktičko-metodičkim zahtjevima						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.83
Broj škola	8	0	1	5	14	
%	57	0	7	36	100	
Indikator 1.3.2. Nastavnik je dao učenicima uputstva za vježbanje, izradu domaćih zadataka, pisanje eseja, izradu prezentacija i drugih radova.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.91
Broj škola	3	0	1	10	14	
%	21	0	7	71	100	

Indikator 1.3.3. Aktivnosti učenja su usmjerene na ostvarivanje ishoda časa.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	7	0	0	7	14	
%	50	0	0	50	100	
Indikator 1.3.4. Nastava je usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.40
Broj škola	9	0	3	2	14	
%	64	0	21	14	100	
Indikator 1.3.5. Nastavnik kreira situacije u kojima učenici povezuju znanja iz različitih predmeta i uočavaju mogućnost njihove primjene u svakodnevnom životu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	10	0	1	3	14	
%	71	0	7	21	100	
Indikator 1.3.6. Nastavnik organizuje učenje uvažavajući razlike u saznavnom, afektivnom, socijalnom i psihomotornom potencijalu učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.60
Broj škola	9	0	2	3	14	
%	64	0	14	21	100	
Indikator 1.3.7. Nastavnik stvara podsticajnu klimu u virtualnoj učionici razvijanjem međusobnog povjerenja, poštovanja i saradnje.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.80
Broj škola	9	0	1	4	14	
%	64	0	7	29	100	

Kod ovog standarda je najbolje procijenjen indikator 1.3.3. koji govori da su aktivnosti učenja usmjerene na ostvarivanje ishoda časa (100% prisutnost indikatora u onim školama u kojima je izvršeno procjenjivanje). Ipak, treba imati u vidu da u 50% škola nije bilo moguće izvršiti procjenu iz objektivnih razloga.

Indikator koji govori da je nastavnik dao učenicima uputstva za vježbanje, izradu domaćih zadataka, pisanje eseja, izradu prezentacija i drugih radova (1.3.2), u potpunosti je ostvaren u 71% ustanova, u 7% je djelimično ostvaren, dok u preostalih 21% slučajeva indikator nije bilo moguće procijeniti. Najslabije je procijenjen indikator 1.3.4. koji govori da je nastava usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika, sa 14% prisutnosti, 21% djelimične prisutnosti, dok u 64% slučajeva indikator iz objektivnih razloga nije procijenjen.

Evidentno je da je nastavni proces uglavnom uspješno organizovan i da su nastavnici davali odgovarajuća uputstva za vježbanje, izradu domaćih zadataka i prezentacija, pisanje eseja i drugih radova.

Valja istaći da u toku posjete školama, tim nadzornika iz objektivnih razloga nije mogao u potpunosti procijeniti pojedine aspekte indikatora vezane za standard 1.3. kao što su: didaktičko-metodička struktura časa koja nije procijenjena u 57% posjećenih škola, indikator koji govori da nastavnik kreira situacije u kojima učenici povezuju znanja iz različitih predmeta i uočavaju mogućnost njihove primjene u svakodnevnom životu, koji nije procijenjen u 71% nadzorom obuhvaćenih škola.

Nastava je upotrebom različitih digitalnih alati prilagođena potrebama i mogućnostima učenika u pravcu ostvarivanja planiranih ishoda učenja. Nastavnici su pokazali visok stepen profesionalne odgovornosti pronalazeći najbolja rješenja za realizaciju nastave u uslovima pandemije.

Standard 1.4. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno i javno i ima razvojnu funkciju.

Standard je procijenjen na osnovu 8 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 1.4.1. Nastavnik koristi alate u e-platформи u cilju objektivne provjere znanja i praćenja realizacije ishoda učenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.57
Broj škola	0	0	6	8	14	
%	0	0	43	57	100	
Indikator 1.4.2. Nastavnik redovno prati i vrednuje postignuća učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 1.4.3. Nastavnik pruža učeniku blagovremenu povratnu informaciju o njegovim postignućima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.71
Broj škola	0	0	4	10	14	
%	0	0	29	71	100	
Indikator 1.4.4. Nastavnik primjenjuje utvrđene kriterijume ocjenjivanja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.31
Broj škola	1	0	9	4	14	
%	7	0	64	29	100	
Indikator 1.4.5. Nastavnik pruža učeniku odgovarajuću podršku u skladu s njegovim postignućima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.75
Broj škola	2	0	3	9	14	
%	14	0	21	64	100	
Indikator 1.4.6. Ocjenjivanje učenika s posebnim obrazovnim potrebama je u skladu s IROP-om.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.67
Broj škola	5	1	1	7	14	
%	36	7	7	50	100	
Indikator 1.4.7. Nastavnik je upoznao učenike sa jasnim kriterijumima ocjenjivanja usaglašenim na nivou stručnog aktiva.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.46
Broj škola	1	1	5	7	14	
%	7	7	36	50	100	
Indikator 1.4.8. Ocjenjivanje učenika u toku realizacije nastave na daljinu je usklađeno sa Uputstvom Ministarstva prosvjete.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikatori ovog standarda, a ima ih osam, bodovima su različito procijenjeni a vrijednosti procjene su u relativno širokom intervalu (od 2,31 do 2,86).

Nastavnici su redovno evidentirali, pratili, provjeravali i vrednovali postignuća učenika na način koji su smatrali adekvatnim u uslovima u kojima se odvijala onlajn nastava, a najčešće u pedagoškoj svesci ili e-plattformi. Ovaj indikator (1.4.2) je veoma prisutan što potvrđuje i najbolja srednja vrijednost indikatora (2.86) ovog standarda, odnosno njegovo prisustvo u 12 srednjih škola (86%), a djelimično u dvije (2) srednje škole (14%).

Na isti način je procijenjen (2.86) i indikator 1.4.8. koji podrazumijeva ocjenjivanje učenika u toku realizacije nastave na daljinu, a koje je usklađeno sa uputstvima nadležnog Ministarstva.

Nastavnici su učenicima pružali odgovarajuću podršku u skladu s njihovim postignućima (indikator 1.4.5) u 9 srednjih škola (64%), djelimično u 3 (21%), a u 2 srednje škole (14%)) iz objektivnih razloga indikator nije procijenjen što rezultira visokom srednjom vrijednošću 2,75.

Indikator 1.4.3. podrazumijeva da su nastavnici učenicima uvijek pružali blagovremenu povratnu informaciju o njihovim postignućima u 10 srednjih škola (71%) , djelimično u 4 (29%) što se smatra visoko prisutnim indikatorom, 2.71.

Kad je riječ o ocjenjivanju učenika s posebnim obrazovnim potrebama u skladu s IROP-om (1.4.6), u opštem procesu vrednovanja postignuća učenika, u 5 srednjih škola (36%) ovaj indikator nije procijenjen, nije prisutan u jednoj (1) srednjoj školi (7%), djelimično je prisutan u jednoj (1/7%) i potpuno prisutan u 7 (50 %) školi, pa je dobra srednja vrijednost ovog indikatora 2.67.

Nastavnici su koristili raspoložive alate, kao npr.: viber grupe, Google učionicu, Zoom aplikaciju, rjeđe Microsoft Teams u cilju kontinuiranog i što objektivnijeg praćenja realizacije ishoda učenja (1.4.1). Ovaj indikator je prisutan u 8 srednjih škola (57%), dok je u 6 djelimično prisutan (43%) što generiše dobru srednju vrijednost indikatora 2.57.

Najslabije procijenjen indikator je 1.4.4., srednje vrijednosti 2.31. Stručni aktivni su, osnaženi pedagoškom podrškom, utvrdili kriterijume ocjenjivanja, ali se tokom prošle godine nijesu primjenjivali upravo zbog procesa usaglašavanja sa smjernicama i preporukama nadležnog Ministarstva. Međutim, s obzirom na složenost situacije, objektivnost ocjenjivanja je diskutabilna, a postoje i mišljenja da ne treba ublažavati kriterijume ocjenjivanja.

Učenici su, uglavnom, blagovremeno upoznati s kriterijumima ocjenjivanja usaglašenim na nivou stručnog aktiva (1.4.7). U jednoj (1) srednjoj školi (7%) ovaj indikator iz objektivnih razloga nije procijenjen, takođe u jednoj (7%) srednjoj školi nije prisutan, u 5 srednjih škola je djelimično prisutan (36%), a u 7 (50%) prisutan, pa je srednja vrijednost ovog indikatora 2.46.

Ključna oblast 2 - UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE ŠKOLOM

Standard 2.1. Direktor efikasno planira i koordinira sve aktivnosti realizacije nastave u uslovima pandemije i/ili onlajn nastave kao (moguće) alternative i iznuđene zamjene za redovan nastavni proces

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 9 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.1.1. Škola ima obezbijedene tehničke uslove (e-platforma, oprema, internet konekcija), pozitivnu klimu za rad, obuku za nastavnike i učenike za korišćenje e-platforme za realizaciju nastave.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikator 2.1.2. Škola promoviše nastavu na daljinu u cilju pripreme za eventualne buduće situacije zatvaranja škola ili iznuđene zamjene za djelove redovnog nastavnog procesa

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	0	1	1	12	14	
%	0	7	7	86	100	

Indikator 2.1.3. Škola je dala uputstva učenicima koji nemaju pristup internetu na koji način će učestvovati u realizaciji nastave na daljinu.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikator 2.1.4. Direktor je upoznao školski odbor i savjet roditelja sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	

Indikator 2.1.5. Direktor, u saradnji sa IKT koordinatorom, obezbijedio je e-platformu za komunikaciju i onlajn nastavu.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikator 2.1.6. Direktor je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima školskog odbora.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	

Indikator 2.1.7. Direktor je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima savjeta roditelja.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	

Indikator 2.1.8. Program razvoja škole zasnovan je na rezultatima evaluacije i samoevaluacije.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.71
Broj škola	7	0	2	5	14	
%	50	0	14	36	100	

Indikator 2.1.9. U planiranje su uključeni učesnici obrazovno-vaspitnog procesa u školi.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.91
Broj škola	3	0	1	10	14	
%	21	0	7	71	100	

Standard 2.1 na osnovu prisutnosti indikatora procijenjen je kao *u potpunosti ostvaren standard*. Kvalitet ostvarenosti standarda je procijenjen sa 2,85 bodova.

Sve srednje škole u kojima je realizovano utvrđivanje kvaliteta obezbijedile su e-platformu i internet konekciju, ali je internet konekcija slaba u pojedinim školama. Škole su sprovele obuku nastavnika za korišćenje e-platforme a u manjoj mjeri obuku učenika kojima su ta znanja potrebna. Veliki broj nastavnika nastavu realizuje putem Viber aplikacije.

Učenici koji nemaju pristup internetu ili platformi u skladu sa svojim mogućnostima su uključeni u nastavni proces.

Neke škole su obezbijedile tehničku podršku u saradnji sa NVO i UNDP (za te učenike obezbijeđeni su telefoni ili tableti). Štampani materijal u nekim školama dostavljan je na kućnu adresu učenika.

Sve škole su ostvarile komunikaciju sa članovima školskog odbora i savjetom roditelja putem e-maila i Vibera. Sjednice su održane uglavnom u školama uz poštovanje epidemioloških mjera. Članovi savjeta roditelja su davali sugestije da se nastava realizuje u školi gdje god to epidemiološki, prostorni i drugi uslovi dozvoljavaju.

Direktor je formirao onlajn grupe za komunikaciju sa školskim odborom i savjetom roditelja.

Indikator 2.1.8. (Program razvoja škole zasnovan je na rezultatima evaluacije i samoevaluacije) u okviru ovog standarda u polovini škola nije procijenjen što ukazuje na mogućnost da se u školama evaluativne aktivnosti ne realizuju planski i redovno.

Preporuke

- Obezbjediti bolju tehničku opremljenost nastavnika i učenika za onlajn nastavu.
- Koristiti jedinstveni informatički sistem (e-platformu) na nivou škola.
- Kontinuirano obučavati nastavnike i učenike za korišćenje e-platforme.
- Internu evaluaciju realizovati planski, po utvrđenim kriterijumima i redovno.
- Rezultate interne evaluacije analizirati detaljno kako bi proces samoevaluacije imao razvojnu funkciju

Standard 2.2. Direktor uspješno organizuje rad i upravlja procesima obrazovno-vaspitnog rada u školi.

Standard je procijenjen na osnovu 7 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.2.1. Direktor je formirao radnu grupu (pedagog, predstavnici stručnih aktivna na nivou škole kao i uprave škole) čiji je zadatak da, zajedno sa IKT koordinatorom, realizuju aktivnosti potrebne za uspješno odvijanje nastave u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikator 2.2.2. Direktor je organizovao onlajn sjednice odjeljenjskih vijeća.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.92
Broj škola	1	0	1	12	14	
%	7	0	7	86	100	
Indikator 2.2.3. Direktor je organizovao onlajn sjednice nastavničkog vijeća.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	
Indikator 2.2.4. Stručni organi efikasno realizuju planove rada i međusobno sarađuju.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	
Indikator 2.2.5. Direktor organizuje i prati rad timova, u skladu sa potrebama škole.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.2.6. Direktor je obezbijedio uslove za kvalitetnu realizaciju obrazovno-vaspitnog rada.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.2.7. Direktor stvara saradničku i konstruktivnu komunikaciju sa zaposlenima, uvažava njihova mišljenja i inicijative.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Standard 2.2 procijenjen je kao *u potpunosti ostvaren standard*. Kvalitet ostvarenosti standarda je procijenjen sa 2,87 bodova.

U većini škola formirani su timovi koji su se starali o organizaciji i realizaciji svih aktivnosti potrebnih za uspješno odvijanje nastave u uslovima pandemije (indikator 2.2.1). U dvije škole izostalo je formalno imenovanje timova, već su svi zaposleni davali svoj doprinos shodno potrebama, pa je u tim školama ovaj indikator procijenjen kao djelimično prisutan.

U zavisnosti od epidemioloških mjera, škole su održavale sjednice odjeljenjskih i nastavničkih vijeća u objektu škole ili u onlajn okruženju. Sve škole su održale planirani broj sjednica.

Indikatori 2.2.5 – 2.2.7. procijenjeni su na istom nivou i podrazumijevaju da je direktor organizovao i pratio rad timova u skladu sa potrebama škole, obezbijedio uslove za kvalitetnu organizaciju obrazovno-vaspitnog rada stvarajući saradničku i konstruktivnu komunikaciju sa zaposlenima.

Najslabije je procijenjen indikator 2.2.4. koji podrazumijeva da stručni organi (nastavničko vijeće, stručni aktivi i odjeljenjska vijeća) efikasno realizuju planove rada i međusobno sarađuju. S obzirom na učestala zatvaranja škola realno je očekivati slabiju saradnju stručnih organa i nemogućnost realizacije pojedinih aktivnosti, koje su planirane na isti način kao i kad škola radi nesmetano.

Standard 2.3 IKT koordinator koordinira aktivnostima u toku pripreme i realizacije onlajn nastave

Standard 2.3. je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.3.1. IKT koordinator je obezbijedio uputstvo o korišćenju e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.3.2. IKT koordinator je kreirao korisničke naloge za nastavnike.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.3.3. IKT koordinator upravlja e-platformom i timovima nastavnika i daje uputstva kako sarađivati u ovoj vrsti nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.3.4. IKT koordinator redovno održava e-platformu (prati rad, dodaje i briše korisnike, kreira nove korisnike, kreira uputstva za nove funkcionalnosti i pruža tehničku podršku nastavnicima i učenicima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	
Indikator 2.3.5. IKT koordinator kontaktira sa Odjeljenjem za informaciono-komunikacione tehnologije Ministarstva prosvjete.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	

Najbolje procijenjeni indikatori u okviru ovog standarda su 2.3.1. (IKT koordinator je obezbijedio uputstvo o korišćenju e-platforme), 2.3.2. (IKT koordinator je kreirao korisničke naloge za nastavnike), 2.3.3. (IKT koordinator upravlja e-platformom i timovima nastavnika i daje uputstva kako sarađivati u ovoj vrsti nastave) i 2.3.5. (IKT koordinator kontaktira sa Odjeljenjem za informaciono-komunikacione tehnologije Ministarstva prosvjete), sa srednjom ocjenom 3.00.

Indikator 2.3.4. (IKT koordinator redovno održava e-platformu (prati rad, dodaje i briše korisnike, kreira nove korisnike, kreira uputstva za nove funkcionalnosti i pruža tehničku podršku nastavnicima i učenicima) je procijenjen je sa srednjom ocjenom 2.93.

IKT-koordinatori su u svim srednjim školama sprovodili individualnu obuku nastavnika/ca, a pogotovo stariji nastavnički kadar je pokazao izuzetno interesovanje za obuku.

Učenici/ce koji nijesu bili u mogućnosti da učestvuju u interaktivnoj nastavi elektronskim putem, oslanjali su se na Viber ili im je škola obezbjeđivala štampane materijale.

Koliko je e-komunikacija pojedinih škola usavršena, svjedoči činjenica da je elektronskim putem realizovan i upis učenika/ca u prošloj školskoj godini, a informatička pismenost nastavnika/ca je znatno unaprijeđena.

Standard 2.4. Sve odjeljenjske starješine su uspješno učestvovalе u organizaciji nastave na daljinu.

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 9 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.4.1. Odjeljenjski starješina, u saradnji sa IKT koordinatorom, kreirao je pristupne mejlove za učenike u svom odjeljenju i upoznao ih sa načinom pristupa e-platформи.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.4.2. Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa nastavnicima odjeljenjskog vijeća svog odjeljenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.4.3. Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa roditeljima učenika svog odjeljenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	
Indikator 2.4.4. Odjeljenjski starješina je upoznao učenike sa procedurama nastave u uslovima pandemije kao i njihovim obavezama i odgovornostima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	
Indikator 2.4.5. Roditelji pružaju pomoć i podršku učenicima prvog ciklusa osnovne škole prilikom odvijanja onlajn nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	12	0	0	2	14	
%	86	0	0	14	100	
Indikator 2.4.6. Odjeljenjski starješina je upoznao roditelje na roditeljskom sastanku sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.79
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	
Indikator 2.4.7. Učenik koji nema pristup internetu o tome je obavijestio odjeljenjskog starješinu.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	

Indikator 2.4.8. Ukoliko učenik ne pristupi onlajn nastavi u skladu sa rasporedom časova, smatra se da nije prisustvovao nastavi.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.82
Broj škola	3	0	2	9	14	
%	21	0	14	64	100	
Indikator 2.4.9. U slučaju teškoća prilikom pristupa e-platформи i onlajn nastavi, učenik obavještava odjeljenjskog starješinu ili IKT koordinatora.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	

Najbolje procijenjeni indikatori u okviru ovog standarda su 2.4.1. (Odjeljenjski starješina, u saradnji sa IKT koordinatom, kreirao je pristupne mejlove za učenike u svom odjeljenju i upoznao ih sa načinom pristupa e-platформи), 2.4.2. (Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa nastavnicima odjeljenjskog vijeća svog odjeljenja), 2.4.4. (Odjeljenjski starješina je upoznao učenike sa procedurama nastave u uslovima pandemije kao i njihovim obavezama i odgovornostima), 2.4.5. (Roditelji pružaju pomoć i podršku učenicima prvog ciklusa osnovne škole prilikom odvijanja onlajn nastave) sa srednjom ocjenom 3.00.

Drugi po uspješnosti u okviru ovog standarda su indikatori 2.4.3. (Odjeljenjski starješina je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa roditeljima učenika svog odjeljenja) i 2.4.9. (U slučaju teškoća prilikom pristupa e-platформи i onlajn nastavi, učenik obavještava odjeljenjskog starješinu ili IKT koordinatora), sa srednjom ocjenom 2,93.

Nešto slabije su procijenjeni indikatori 2.4.7. i 2.4.8. sa srednjim ocjenama 2.86 i 2.82.

Najgore procijenjen indikator u okviru ovog standarda je indikator 2.4.6. (Odjeljenjski starješina je upoznao roditelje na roditeljskom sastanku sa nastavom u uslovima pandemije i procedurama njenog izvođenja) sa srednjom ocjenom 2.79.

Roditeljski sastanci su se organizovali onlajn ili putem Viber aplikacije. Pravdanje izostanaka učenika/ca se obavljalo po pozivu roditelja u zakazanom terminu. U načinu organizovanja nastave na daljinu roditelji su u okviru svojih mogućnosti podržavali škole.

Standard 2.5. Direktor obezbjeđuje efikasno osiguranje kvaliteta nastave i učenja.

Standard je procijenjen na osnovu 6 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.5.1. Direktor i stručni saradnici redovno obavljaju pedagoško-instruktivni rad i, na osnovu analiza, predlažu mjere za poboljšanje.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.50
Broj škola	0	0	7	7	14	
%	0	0	50	50	100	
Indikator 2.5.2. Zaposleni i učenici su upoznati sa obavezama pri realizaciji nastave u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	0	0	0	14	14	
%	0	0	0	100	100	

Indikator 2.5.3. Direktor obezbjeđuje efikasan proces samoevaluacije u uslovima pandemije u cilju stalnog poboljšanja kvaliteta rada škole.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.00
Broj škola	1	4	5	4	14	
%	7	29	36	29	100	

Indikator 2.5.4. Škola je organizovala i realizovala anketiranje roditelja i učenika o nastavi u uslovima pandemije.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 1.77
Broj škola	1	7	2	4	14	
%	7	50	14	29	100	

Indikator 2.5.5. Škola je analizirala rezultate ankete roditelja i učenika o nastavi u uslovima pandemije.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 1.83
Broj škola	2	5	4	3	14	
%	14	36	29	21	100	

Indikator 2.5.6. Direktor koordinira i podstiče korišćenje podataka (rezultati evaluacije, samoevaluacije, eksternih/internih provjera znanja...) za praćenje i poboljšanje kvaliteta nastave i učenja i ukupnog rada škole.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.17
Broj škola	2	3	4	5	14	
%	14	21	29	36	100	

Najbolje procijenjen indikator u okviru ovog standarda je 2.5.2., a najlošije procijenjen indikator je 2.5.4.

U svim posjećenim školama zaposleni i učenici upoznati su sa obavezama pri realizaciji nastave u uslovima pandemije. U većini škola obavlja se pedagoško-instruktivni rad, vrše se analize i na osnovu dobijenih rezultata predlažu se mjere za poboljšanje. Međutim, u većem broju škola u cilju stalnog poboljšanja kvaliteta rada ne sprovodi se efikasan proces samoevaluacije.

Slabo se sprovodilo anketiranja svih učesnika obrazovno-vaspitnog procesa. U 50% nije sprovedena anketa, u 21% škola je djelimično sprovedena (samo na učeničkoj populaciji), a sveobuhvatno anketiranje izvršeno je u svega 29% škola. Napominjemo da SELFIE anketiranje nije bilo aktivno u vrijeme posjete nekim školama, pa se može pretpostaviti da je nakon izvršenog nadzora došlo do poboljšanja ostvarenosti ovog indikatora.

Preporuka

- Potrebno je da škole urade samoevaluaciju realizacije nastave u uslovima pandemije, analiziraju dobijene podatke i iskoriste ih za poboljšanje uslova rada i postignuća učenika.

Standard 2.6. Škola je u uslovima pandemije obezbijedila kontinuitet u učenju, praćenje napredovanja i mogućnost ocjenjivanja.

Standard 2.6. je procijenjen na osnovu 8 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.6.1. Predsjednik stručnog aktiva je formirao onlajn grupu za komunikaciju sa članovima stručnog aktiva.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.6.2. Stručni aktivi u planiranju i realizaciji nastave u uslovima pandemije respektuju razlike u informatičkoj pismenosti kako nastavnika tako i učenika.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.6.3. Vodi se računa o tome da nastava u uslovima pandemije iziskuje adekvatno planiranje, a u nižim razredima i podršku roditelja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 3.00
Broj škola	7	0	0	7	14	
%	50	0	0	50	100	
Indikator 2.6.4 ³ . Učenici prvog ciklusa osnovne škole nastavu prate uz pomoć i podršku roditelja koje je učiteljica prethodno upoznala o svim aktivnostima.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora
Broj škola	14	0	0	0	14	
%	100	0	0	0	100	
Indikator 2.6.5. Obim i struktura predmetnih sadržaja su prilagođeni kako učenici ne bi bili više opterećeni tokom nastave u uslovima pandemije nego tokom redovne nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.56
Broj škola	5	0	4	5	14	
%	36	0	29	36	100	
Indikator 2.6.6. Evidencija o prisustvu učenika u onlajn nastavi se vodi redovno.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 2.6.7. Roditelji podstiču učenike na redovnost u radu i odgovorno i u skladu sa svojim mogućnostima kontrolišu proces učenja u nastavi u uslovima pandemije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.50
Broj škola	6	0	4	4	14	
%	43	0	29	29	100	
Indikator 2.6.8. Učenici svoje radove, sami ili uz pomoć roditelja, zavisno od uzrasta, tehničkih mogućnosti i digitalnih kompetencija, dostavljaju nastavnicima za sve predmete.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.77
Broj škola	1	0	3	10	14	
%	7	0	21	71	100	

Najbolje procijenjen indikator u okviru ovog standarda je 2.6.3. (Vodi se računa o tome da nastava u uslovima pandemije iziskuje adekvatno planiranje, a u nižim razredima i podršku roditelja). U svim

³ Indikator se odnosi samo na osnovne škole.

posjećenim školama vodilo se računa da nastava u uslovima pandemije iziskuje adekvatno planiranje.

Na visokom nivou je procijenjena prisutnost indikatora 2.6.1, 2.6.2 i 2.6.6. sa srednjom ocjenom 2.86: Formirane su grupe za komunikaciju sa članovima stručnih aktivna. Vodi se računa o razlikama u informatičkoj pismenosti učenika i nastavnika; vodi se evidencija prisustva učenika onlajn nastavi. Redovnost učenika u dostavljanju domaćih radova nastavnicima prisutna je u 10 škola, što čini 71% posjećenog uzorka. Obim i struktura predmetnih sadržaja prilagođeni su nastavi u uslovima pandemije.

Najslabije procijenjen indikator je 2.6.7. koji podrazumijeva veću kontrolu roditelja.

Standard 2.7. Direktor stvara podsticajno okruženje za učenje, profesionalni razvoj i napredovanje zaposlenih.

Standard je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 2.7.1. Direktor planira i usmjerava profesionalni razvoj u školi na osnovu podataka pedagoško-instruktivnog rada, evaluacije i samoevaluacije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.36
Broj škola	0	0	9	5	14	
%	0	0	64	36	100	
Indikator 2.7.2. Direktor planira i realizuje lični plan profesionalnog razvoja, na osnovu evaluacije svog rada, evaluacije i samoevaluacije.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.45
Broj škola	3	1	4	6	14	
%	21	7	29	43	100	
Indikator 2.7.3. Direktor planira i organizuje edukaciju nastavnika za korišćenje e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	
Indikator 2.7.4. Direktor i stručni saradnici prate efekte svih oblika profesionalnog razvoja.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.62
Broj škola	1	0	5	8	14	
%	7	0	36	57	100	
Indikator 2.7.5. Direktor koristi različite mehanizme za motivisanje zaposlenih.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.56
Broj škola	5	1	2	6	14	
%	36	7	14	43	100	

Ovaj standard procijenjen je kao *dobro ostvaren standard*. Kvalitet ostvarenosti standarda je procijenjen sa 2,58 bodova.

U većini škola pedagoško-instruktivni rad direktora i saradnika na osnovu procijenjenih indikatora je realizovan po planu. U nekim školama hospitalizovan je mali broj časova. Aktivnosti profesionalnog

razvoja uglavnom su bile usmjerene ka poboljšanju vještina nastavnika, stručnih saradnika, uprave škole za korišćenje e-platформи i poboljšanje informatičke pismenosti kao preduslova za realizaciju nastave na daljinu. Nastavnici su takođe pohađali onlajn seminare koji su bili dostupni.

Planiranje i usmjeravanje profesionalnog razvoja u školi na osnovu podataka o pedagoško-instruktivnom radu, evaluacije i samoevaluacije je bilo prisutno u manjem broju škola.

Najčešći vid motivacije zaposlenih od strane direktora škole bile su pohvale, simbolične nagrade i podrška. U 6 od ukupno 14 škola, motivisanje zaposlenih od strane direktora škole je izostalo što ukazuje da direktori u ovom periodu nijesu dovoljno pažnje poklanjali motivaciji zaposlenih.

Preporuke

- Planirati i usmjeravati profesionalni razvoj u školi na osnovu analize podataka sprovedenih evaluativnih aktivnosti
- U ličnim planovima profesionalnog razvoja nastavnika planirati edukaciju za korišćenje e-platформи i ostale vidove rada koje mogu koristiti u nastavi na daljinu.
- Lični plan profesionalnog razvoja direktora planirati na osnovu evaluacije svog rada, evaluacije i samoevaluacije
- Razvijati mehanizme za motivisanje zaposlenih

Ključna oblast 3 - PODRŠKA UČENICIMA

Standard 3.1. U školi se učenicima pruža pomoć u učenju

Ovaj standard je procijenjen na osnovu 4 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.1.1. U školi su razvijeni mehanizmi identifikacije učenika kojima je potrebna dopunska podrška u učenju.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.86
Broj škola	0	0	2	12	14	
%	0	0	14	86	100	
Indikator 3.1.2. Škola je razvila različite mehanizme dodatne podrške učenicima završnog razreda za pripremu polaganja eksternih ispita.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.93
Broj škola	0	0	1	13	14	
%	0	0	7	93	100	
Indikator 3.1.3. Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama se izrađuje program tranzicije nakon osnovne Individualni tranzicioni plan 1 ITP1 (ka srednjoj školi) i nakon srednje škole Individualni tranzicioni plan 2 ITP2 (tržište rada, fakultet).						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.63
Broj škola	6	1	1	6	14	
%	43	7	7	43	100	
Indikator 3.1.4. Škola priprema različite vidove programa adaptacije učenika za nastavak redovne nastave.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.14
Broj škola	7	2	2	3	14	
%	50	14	14	21	100	

Srednja vrijednost ovog standarda je 2.64 (*dobro ostvaren standard*).

Najbolje procijenjen indikator ovog standarda je 3.1.2. koji podrazumijeva da je škola razvila različite mehanizme dodatne podrške učenicima završnog razreda za pripremu polaganja eksternih ispita sa srednjom vrijednošću indikatora 2.93.

Za učenike završnih razreda realizovani su posebni časovi za pripremu eksternih ispita. U većini škola se pored dodatnih časova priprema za polaganje eksternih ispita, rade i probni pisani zadaci kao simulacije eksternih ispita. U srednjim stručnim i srednjim mješovitim školama iz opšteobrazovnih predmeta koji se polažu na eksternom maturalnom ispitu organizuje se probni test (sa sajta Centra za stručno obrazovanje) na kojem se učenici upoznaju s njegovom procedurom, kao i strukturom i tipovima zadataka/pitanja.

U svim školama su razvijeni mehanizmi identifikacije učenika kojima je potrebna dopunska podrška u učenju. Ovaj indikator je visoko procijenjen – 2.86.

Indikator 3.1.3: *Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama se izrađuje program tranzicije nakon srednje škole Individualni tranzicioni plan 2 ITP2 (tržište rada, fakultet)* u šest škola nije procijenjen iz objektivnih razloga jer nema učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u završnim razredima. U ostalih osam škola procijenjen je sa srednjom vrijednošću 2.63. Većina škola je pružala karijernu podršku učenicima. Učenici su dobijali informacije o mogućnostima studiranja u zemlji i inostranstvu i stipendijama, kao i podršku prilikom apliciranja za stipendije. Takođe, u nekim školama za profesionalno usmjeravanje učenika korišćeni su flajeri i informatori, kao i onlajn prezentacije na sajtovima fakulteta itd. U jednoj školi koordinatorka za karijernu orijentaciju ostvaruje saradnju s Zavodom za zapošljavanje i predstavnicima fakulteta.

Standard 3.2. Škola razvija saradnju i promoviše rezultate na svim nivoima

Standard 3.2. je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.2.1. Škola podstiče aktivno funkcionisanje učeničkog parlamenta i njegovo uključivanje u razmatranje pitanja važnih za učenike.						Sr. vrijednost indikatora
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	
						2.79
Indikator 3.2.2. Škola je razvila različite oblike saradnje sa roditeljima.						Sr. vrijednost indikatora
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	
Broj škola	0	0	4	10	14	
%	0	0	29	71	100	
						2.71
Indikator 3.2.3. Direktor uvažava mišljenja i inicijative savjeta roditelja.						Sr. vrijednost indikatora
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	
Broj škola	2	0	2	10	14	
%	14	0	14	71	100	
						2.83
Indikator 3.2.4. Škola je razvila različite oblike saradnje sa lokalnom zajednicom, ostalim ustanovama i institucijama.						Sr. vrijednost indikatora
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	
Broj škola	0	0	3	11	14	
%	0	0	21	79	100	
						2.79

Indikator 3.2.5. Škola promoviše ostvarene rezultate rada, znanja i vještina učenika, zaposlenih i podršku roditelja (fejsbuk strana škole, e-platforma, e-časopis,...).

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora
Broj škola	1	0	4	9	14	
%	7	0	29	64	100	

Srednja vrijednost ovog standarda je 2.76 (u potpunosti ostvaren standard).

Najbolje procijenjen indikator je 3.2.3: (Direktor uvažava mišljenja i inicijative savjeta roditelja) sa srednjom vrijednošću 2.83, a najniže indikator 3.2.5. - Škola promoviše ostvarene rezultate rada, znanja i vještine učenika, zaposlenih i podršku roditelja (štampani mediji, fejsbuk strana škole, e-platforma, e-časopis,...).

U svim posjećenim školama formiran je učenički parlament koji je radio u skladu sa svojim planom rada i uzimajući u obzir novonastale okolnosti uslova rada. Učenički parlament je u pojedinim školama organizovao nekoliko aktivnosti humanitarnog tipa. Škole su razvile različite oblike saradnje sa roditeljima, ostvarile intenzivnu saradnju sa lokalnom zajednicom (opštinama, centrima za socijalni rad, centrima za Romske inicijative, centrima za djecu sa smetnjama u razvoju, domovima starih, ustanovama kulture), ostalim ustanovama i institucijama i većina njih je uvažila mišljenja i inicijative savjeta roditelja. U jednom slučaju škola je tražila mišljenje savjeta roditelja za izbor od više od ponuđenih modela nastave. U jednom broju škola savjet roditelja je aktuelizovao pitanja nedostatka dovoljnog broja računara u porodici i velike potrošnje interneta. Neke škole su bile uključene i u onlajn obuku Regionalne kancelarije za saradnju mladih u zemljama Zapadnog Balkana. Takođe, škole su uvažile sve preporuke i smjernice nadležnog Ministarstva, Zavoda za školstvo i Centra za stručno obrazovanje.

Škola se promoviše preko Fejsbuk stranice, sajta škole, „Dana otvorenih vrata” (ove godine „Dan otvorenog prozora”), video bima i bilborda u gradu, Ljetopisa škole i dr. Nemaju sve škole e-časopis.

Standard 3.3. Škola podržava i podstiče cjelovit razvoj učenika.

Standard je procijenjen na osnovu 5 indikatora. Prisutnost pojedinih indikatora procijenjena je na skali od 1 do 3. Naziv indikatora, raspodjela prisutnosti indikatora po nivoima i srednja vrijednost indikatora navedeni su u tabeli:

Indikator 3.3.1. Škola realizuje različite programe/aktivnosti podrške za praćenje i razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika (tolerancija, solidarnost, odgovornost, humanost, integritet, konstruktivno rješavanje sukoba, samopoštovanje, društveno-prihvatljivo ponašanje...).

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora
Broj škola	2	0	7	5	14	
%	14	0	50	36	100	

Indikator 3.3.2. Škola organizuje različite vannastavne/slobodne aktivnosti, u skladu sa potrebama i interesovanjima učenika.

Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora
Broj škola	0	1	5	8	14	
%	0	7	36	57	100	

Indikator 3.3.3. Škola planira i organizuje edukaciju učenika za korišćenje e-platforme.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.83
Broj škola	2	0	2	10	14	
%	14	0	14	71	100	
Indikator 3.3.4. U školi se primjenjuju posebni individualni razvojno-obrazovni planovi za učenike iz osjetljivih društvenih grupa i učenike sa posebnim obrazovnim potrebama.						
Prisutnost indikatora	0	1	2	3	Svega	Sr. vrijednost indikatora 2.90
Broj škola	4	0	1	9	14	
%	29	0	7	64	100	

Srednja vrijednost ovog standarda je 2.66.

Najbolje procijenjeni indikator je 3.3.4. (U školi se primjenjuju individualni razvojno-obrazovni planovi za učenike iz osjetljivih društvenih grupa i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama) sa srednjom vrijednosti 2.9. Najniže procijenjeni je indikator 3.3.1. (Škola realizuje različite programe i aktivnosti podrške za praćenje i razvoj socijalnih i emocionalnih vještina učenika) sa srednjom vrijednošću 2.42.

U većini škola s učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama radi se po urađenim IROP-ima. U nekoliko škola Komisija je procijenila da nije potrebno rješenje o usmjerenju pa za te učenike nijesu izrađeni IROP-i.

Podrška učenicima u pogledu razvoja njihovih socijalnih i emocionalnih vještina odvija se kroz realizaciju planova rada odjeljenjskih starješina.

Sve posjećene škole su organizovale neki vid vannastavnih aktivnosti. Škole su na različite načine obilježile značajne datumi (*Dan maternjeg jezika, Dan stranih jezika, Međunarodni dan poezije, Dan energetske efikasnosti, Međunarodni dan srednjoškolaca* i dr.). Organizovane su onlajn radionice protiv predrasuda i sajber nasilja. Po broju i raznolikosti vannastavnih aktivnosti i osvojenim nagradama na raznim konkursima (međunarodnim i domaćim) prednjači Gimnazija „Tanasije Pejatović“ u Pljevljima.

U većini škola učenici su obučeni za korišćenje e-platforme.

Preporuke

- Unaprijediti tehničke uslove izvođenja nastave na daljinu u smislu obezbjeđivanja dovoljnog broja laptopova ili tableta za učenike i nastavnike i obezbijediti stabilnu internet konekciju.
- Riješiti pitanje opterećenosti velikim brojem pismenih zadataka pred kraj nastavne godine a naročito za učenike završnog razreda s obzirom na to da se pripremaju za polaganje eksternih ispita.

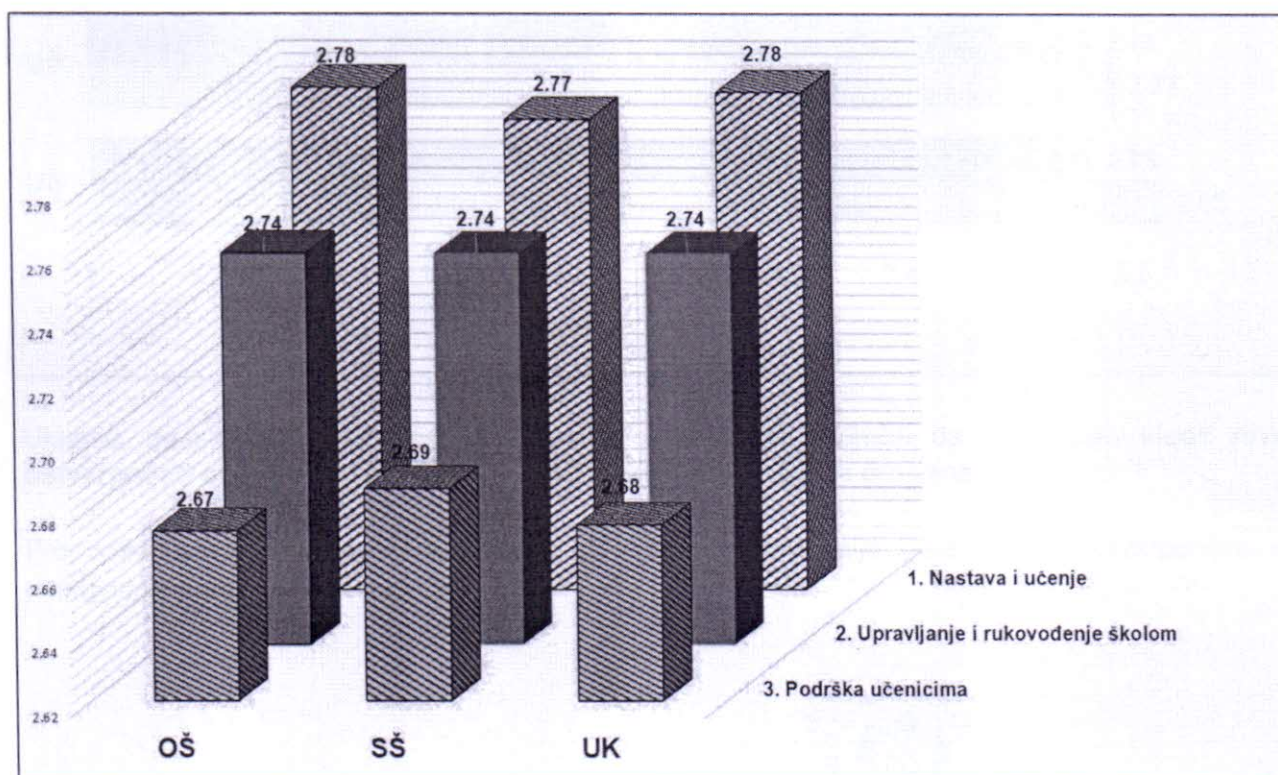

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Kada se analizira kvalitet postignuća po ključnim oblastima:

Ključna oblast	OŠ	SŠ	UK
1. Nastava i učenje	2,78	2,77	2,78
2. Upravljanje i rukovođenje školom	2,74	2,74	2,74
3. Podrška učenicima	2,67	2,69	2,68
Ukupno	2,73	2,73	2,73

uočava se da je najbolje procijenjena ključna oblast *Nastava i učenje* u osnovnim školama (2,78), a najslabije procijenjena oblast je *Podrška učenicima* u osnovnim školama (2,67). Tabela podaci su prikazani i korišćenjem odgovarajućih histograma:

Sumirajući ostvarenosti standarda u školama, mora se istaći uspješna ostvarenost standarda kvaliteta:

- za osnovne škole je nivo izražen visokom srednjom procjenom 2,73
- za srednje škole je nivo izražen istom procjenom 2,73.

Ne postoji razlika između ukupne procjene ostvarenosti standarda kvaliteta osnovnih i srednjih škola.

Ostvarenost standarda može se uporediti sa odgovarajućom ostvarenošću standarda za prošlu (2020) godinu, kada je utvrđen kvalitet rada 41 škole:

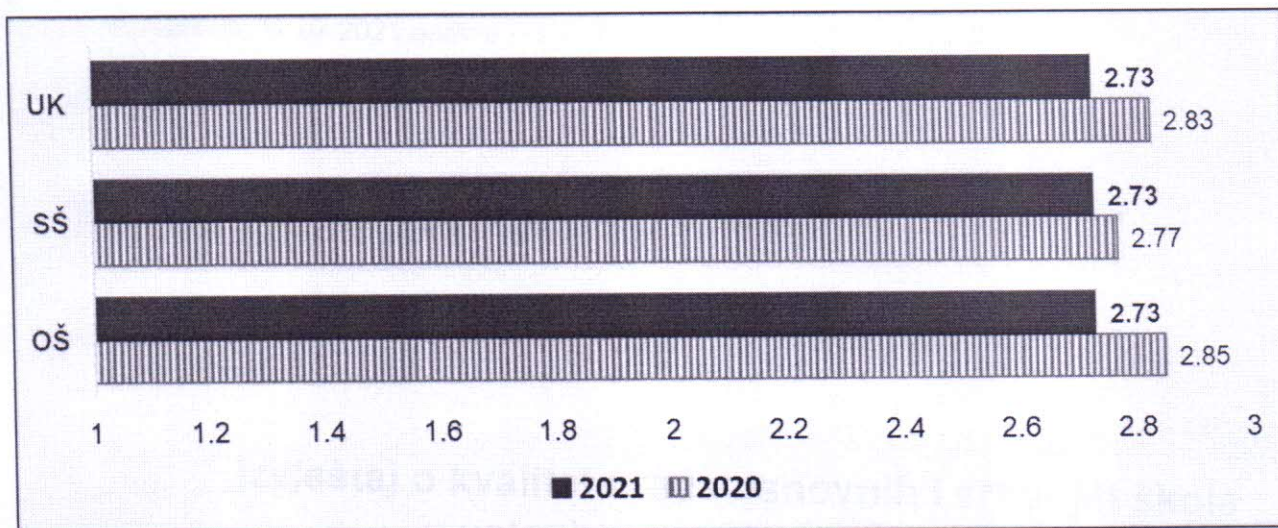
Godina	OŠ	SŠ	UK
2021.	2,73	2,73	2,73
2020.	2,85	2,77	2,83

Uočavaju se promjene date u tabeli:

Promjena	-0,12	-0,04	-0,10
Relativna procentualna promjena	-4,2 %	-1,4 %	-3,5 %

U odnosu na prošlu godinu, kada je utvrđena ostvarenost standarda kvaliteta za 29 osnovnih i 12 srednjih škola, relativne procentualne promjene su negativne: za osnovnu školu je – 4,2 %, a za srednje škole – 1,4 %. Zajedno, za osnovne i srednje škole, utvrđena je relativna promjena -3,5 %.

Ukupno, za srednje i osnovne škole zajedno može se zaključiti da je utvrđen **visok nivo ostvarenosti standarda kvaliteta 2,73** (od maksimalno moguće procjene 3,00).

Preporuke u cilju unapređenja nastave u uslovima pandemije date su u obrazloženjima o postignućima standarda kvaliteta.

Центар за школство
ПОДГОРИЦА

RSjari d